

Mjere opreza u kaznenom postupku

Bukvić, Dora

Master's thesis / Diplomski rad

2025

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:432046>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-06**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Pravni fakultet
Katedra za kazнено procesno pravo

Dora Bukvić

Mjere opreza u kaznenom postupku

Diplomski rad

Mentorica: prof. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas

Zagreb, 2025.

Izjava o izvornosti

Ja, Dora Bukvić, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica diplomskog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Dora Bukvić, v.r.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. POJAM I SVRHA MJERA OPREZA	2
3. MJERE OPREZA U PRAKSI EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA.....	6
4. MJERE OPREZA U HRVATSKOM KAZNENOM PROCESNOM PRAVU	11
4.1. Razvoj normativnog uređenja mjera opreza	11
4.2. Pretpostavke za određivanje mjera opreza.....	15
4.3. Nadležnost za odlučivanje o mjerama opreza.....	16
4.4. Trajanje i preispitivanje mjera opreza.....	17
4.5. Ukidanje mjera opreza	18
4.6. Vrste mjera opreza	19
4.6.1. Mjere opreza koje se mogu odrediti fizičkim osobama	19
4.6.2. Mjere opreza koje se mogu odrediti pravnim osobama	29
4.7. Primjena mjera opreza prema osobama s duševnim smetnjama.....	29
5. ULOGA POLICIJE U IZVRŠAVANJU MJERA OPREZA.....	32
6. POJEDINAČNA PROCJENA ŽRTVE.....	34
7. ELEKTRONIČKI NADZOR U KAZNENOM PRAVU.....	37
8. STATISTIČKI PREGLED PRIMJENE MJERA OPREZA	39
9. ZAKLJUČAK.....	40
10. POPIS LITERATURE	42

1. UVOD

Mjere opreza kao institut kaznenog procesnog prava pripadaju mjerama procesne prisile. Za razliku od istražnog zatvora čija primjena dovodi do oduzimanja prava na osobnu slobodu, primjena mjera opreza dovodi do većeg ili manjeg ograničenja prava na osobnu slobodu.¹ Na taj način postiže se ista svrha uz manje zadiranja u prava pojedinca. To je prepoznao hrvatski zakonodavac i uveo obvezu sudovima i drugim državnim tijelima da pri odlučivanju o radnjama i mjerama kojima se zadire u prava pojedinca primjene blažu mjeru ako se njome može ostvariti potrebna svrha.

U ovome radu najprije će se analizirati pojam i svrha mjera opreza, a potom praksa Europskog suda za ljudska prava koji svojom bogatom jurisprudencijom daje osobit doprinos razvoju ovoga instituta. Posebna pažnja posvetit će se normativnom uređenju mjera opreza u hrvatskom zakonodavstvu, njegovoj prilagodbi društvenim okolnostima kroz povijest i današnjem uređenju. Pri tom će se analizirati pretpostavke za određivanje mjera opreza, nadležnost za njihovo određivanje, njihovo trajanje, preispitivanje i ukidanje. Prikazat će se vrste mjera opreza koje se mogu odrediti fizičkim i pravnim osobama, ali i posebno uređenje primjene mjera opreza prema osobama s duševnim smetnjama pri čemu će se ukazati na izazove u praksi. Kako bi se poseban osvrt dao postupanju policije, kao tijelu nadležnom za provjeru izvršavanja gotovo svih mjera opreza, iznijeti će se informacije dobivene u razgovoru s voditeljem Službe kriminalističke policije Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske. Također, analizirat će se i pojedinačna procjena žrtve, kao i elektronički nadzor. Na kraju će se prikazati statistički pregled primjene mjera opreza, što će omogućiti uvid u učestalost njihova određivanja i zastupljenost određenih mjera opreza.

---

¹ Ivičević Karas, E. i Burić, Z. (2019). Na putu prema transponiranju Direktive o besplatnoj pravnoj pomoći u hrvatski kazneni postupak? Osvrt na Prijedlog osme novele ZKP-a. *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, 26 (2), str. 434.

2. POJAM I SVRHA MJERA OPREZA

Mjere opreza omogućuju ostvarivanje svrhe istražnog zatvora bez oduzimanja prava na osobnu slobodu. Njihovom primjenom istovremeno se osigurava neometano vođenje kaznenog postupka i očuvanje temeljnih prava i sloboda osoba protiv kojih se vodi prethodni ili kazneni postupak, a čija krivnja još nije utvrđena. Pravnu osnovu za primjenu mjera opreza utvrđuje Zakon o kaznenom postupku² (dalje u tekstu: ZKP) koji ih u glavi IX. svrstava među mjere osiguranja prisutnosti okrivljenika u postupku i druge mjere opreza. Iz takvog uređenja proizlazi i podjela na mjere opreza u širem i užem smislu. Dok mjere opreza u širem smislu obuhvaćaju sve mjere procesne prisile iz glave IX., mjere opreza u užem smislu obuhvaćaju taksativno određene mjere iz čl. 98. st. 2. ZKP-a.³ Postupak i način njihove primjene dodatno su uređeni Pravilnikom o načinu izvršavanja mjera opreza⁴.

Mjere opreza moraju biti utemeljene na načelu razmjernosti koje nalaže da se prilikom svakog ograničenja prava na osobnu slobodu, primijeni mjera prikladna svrsi zbog koje je određena. Ta mjera mora biti nužna za osiguranje učinkovitosti kaznenog postupka. Razmjernost u užem smislu zahtjeva da korist od primjene određene mjere bude veća od štete koja nastaje za okrivljenika.⁵

Načelo razmjernosti čijem su razvitku osobit doprinos dali njemačka teorija i zakonodavstvo⁶, a koje je utvrđeno čl. 16. st. 2. Ustava RH⁷, zahtjeva da se mjera istražnog zatvora kojom se oduzima sloboda prije nastupanja pravomoćnosti kaznene presude primjenjuje samo iznimno, kao nužna mjera osiguranja prisutnosti okrivljenika ako se ista svrha ne može postići blažom mjerom. Kako bi udovoljio tom zahtjevu zakonodavac je uz jamstvo kao blažu mjeru, u čl. 98. st. 2. ZKP-a taksativno odredio jedanaest mjera opreza⁸ koje se prema svrsi mogu podijeliti u tri kategorije.

---

² Zakon o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 130/20, 80/22, 36/24.

³ Pleić, M. i Budimlić, T. (2021). Mjere opreza u kaznenom postupku – prijepori oko samostalne opstojnosti i trajanja te druga otvorena pitanja. Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, 28 (2), str. 272.

⁴ Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza, Narodne novine, br. 92/2009, 66/2014, 73/2021.

⁵ Usp. Đurđević, Z. i Tripalo, D. (2006). Trajanje pritvora u svjetlu međunarodnih standarda te domaćeg prava i prakse. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 13 (2), str. 553-557.

⁶ Ljubanović, V., Novokmet, A. i Tomičić, Z. (2020). Kazneno procesno pravo: izabrana poglavlja. Osijek: Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, str. 135.

⁷ Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14

⁸ Đurđević, Z. (2015). Pravna priroda, pravni okvir i svrha jamstva u kaznenom postupku: mogu li preživjeti odluku Ustavnog suda RH U-III-1451/2015 o ukidanju istražnog zatvora za gradonačelnika grada Zagreba i vraćanju jamčevine njegova branitelja?. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 22 (1), str. 17.

Prva kategorija obuhvaća mjere koje sprječavaju okrivljenika da napusti boravište i pobjegne. U tu kategoriju ubrajaju se: zabrana napuštanja boravišta (čl. 98. st. 2. toč. 1. ZKP-a), obveza redovitog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu (čl. 98. st. 2. toč. 3. ZKP-a) i privremeno oduzimanje putne i druge isprave za prijelaz državne granice (čl. 98. st. 2. toč. 7. ZKP-a). Druga kategorija obuhvaća mjere kojima je cilj spriječiti potencijalno opasne društvene kontakte. U tu kategoriju ubrajaju se: zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja (čl. 98. st. 2. toč. 2. ZKP-a), zabrana približavanja određenoj osobi (čl. 98. st. 2. toč. 4. ZKP-a), zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom (čl. 98. st. 2. toč. 5. ZKP-a), zabrana uhođenja ili uznemiravanja žrtve ili druge osobe (čl. 98. st. 2. toč. 9. ZKP-a), udaljenje iz doma (čl. 98. st. 2. toč. 10. ZKP-a) i zabrana pristupa internetu (čl. 98. st. 2. toč. 11. ZKP-a). Treća kategorija obuhvaća mjere kojima je cilj zaštititi društvenu zajednicu od opasnih situacija koje proizlaze iz okrivljenikove djelatnosti ili njegove ličnosti. U tu kategoriju ubrajaju se zabrana obavljanja određene poslovne aktivnosti (čl. 98. st. 2. toč. 6. ZKP-a), zabrana pristupa internetu (čl. 98. st. 2. toč. 11. ZKP-a) i privremeno oduzimanje dozvole za upravljanje motornim vozilom (čl. 98. st. 2. toč. 8. ZKP-a).⁹

Primjer koji prikazuje da sudovi zbog specifičnih okolnosti počinjenja kaznenog djela, ponekad posežu za istražnim zatvorom iako bi se ista svrha mogla ostvariti mjerama opreza, kao i da te okolnosti uzimaju dovoljnima za zaključak o postojanju iteracijske opasnosti je odluka Ustavnog suda kojom je utvrđeno da sutkinja istrage nije navela nijedan konkretan razlog iz kojega bi bila vidljiva predvidiva opasnost od ponavljanja djela upravo za podnositelja, te nije uzela u obzir njegove osobne okolnosti poput ranije neosuđivanosti već je zaključak o postojanju iteracijske opasnosti u odnosu na podnositelja utemeljen na okolnostima samog počinjenja kaznenog djela izazivanja nereda, a koje je počinilo mnoštvo osoba. Također, Ustavni je sud ocijenio ustavnopravno neprihvatljivim stav sutkinje istrage prema kojemu se mjere opreza ne mogu izreći zbog činjenice da je kazneno djelo počinilo mnoštvo osoba i da je prilikom počinjenja nastala znatna materijalna šteta, jer pokušava generalizirati sve osumnjičenike. Ustavni sud navodi da po njegovoj ocjeni sudovi nisu valjano razmotrili mogućnost određivanja mjera opreza niti su dostatno obrazložili zašto se prema podnositelju kao pojedincu nisu mogle odrediti mjere opreza.¹⁰

---

⁹ Krapac, D. i suradnici (2020). Kazneno procesno pravo, Prva knjiga: Institucije, VIII. izmjenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, str. 358-359.

¹⁰ Odluka Ustavnog suda, U-III/3678/2022, od 7. srpnja 2022., toč. 8-10.

Iako su blaže od istražnog zatvora, mjere opreza pripadaju kaznenoprocесnim mjerama prisile. Kako bi se postigao razmjер između osnove na temelju koje je došlo do ograničavanja slobode i određene mjere, prilikom donošenja rješenja o određivanju mjera opreza sudac ili državni odvjetnik mora detaljno analizirati sve okolnosti pojedinog slučaja. Kada to smatra potrebnim, sud mjere opreza može odrediti i kao dodatni uvjet jamstvu.¹¹

Zajedničkom odredbom za sve mjere osiguranja prisutnosti okrivljenika i druge mjere opreza, ZKP u čl. 95. st. 2. naglašava važnost primjene *clausule rebus sic stantibus* o kojoj sud i druga državna tijela moraju paziti *ex officio* i po potrebi ukinuti prethodno određene mjere ili ih zamijeniti blažim mjerama.¹² Kako bi tijelo koje je odredilo mjeru opreza uistinu brinulo o izmijenjenim okolnostima ZKP u čl. 98. st. 7. nalaže kontinuirano preispitivanje i to svaka dva mjeseca od dana pravomoćnosti rješenja kojim je mjera određena. Iznimno, preispitivanje se ne provodi ako je mjera opreza određena kao uvjet jamstva.

Primjer iz prakse koji ističe nužnost uvažavanja izmijenjenih okolnosti prilikom odlučivanja o mjerama procesne prisile je odluka Visokog kaznenog suda, kojom je odbijena žalba državnog odvjetnika podnesena protiv rješenja Županijskog suda u Varaždinu o ukidanju istražnog zatvora uz primjenu mjera opreza. Izrekom pobijanog rješenja optuženom M. Š. određene su mjere opreza zabrane približavanja žrtvi te zabrana uspostavljanja i održavanja svake izravne i neizravne veze sa žrtvom. Visoki kazneni sud ocijenio je pravilnim postupanje prvostupanjskog suda koji je utvrdio postojanje osnovane sumnje i istražnozatvorskih razloga te ocjenu da se svrha istražnog zatvora može ostvariti blažim mjerama. Naime, optuženom M. Š. se potvrđenom optužnicom na teret stavlja počinjenje teškog kaznenog djela protiv spolne slobode na štetu djevojke A. D. s kojom je bio u ljubavnoj vezi, a prema kojoj se i nakon prekida veze ponašao agresivno. Prema stanju spisa u vrijeme donošenja rješenja Visokog kaznenog suda, kazneni postupak bio je u fazi rasprave, a prethodno je provedena mjera istražnog zatvora. Uzevši u obzir protek vremena od počinjenja kaznenog djela koje se M. Š. stavlja na teret, utjecaj boravka u istražnom zatvoru u smislu promjene ponašanja prema žrtvi kao i činjenicu da je optuženi u novoj intimnoj vezi, prvostupanjski je sud zaključio da je protekom vremena nakon prekida intimne veze s A. D., okrivljenik promijenio ponašanje prema žrtvi. Iz navedenog je i Visoki kazneni sud zaključio da

---

¹¹ Đurđević, Z, *op. cit.* u bilješci 8, str. 12.

¹² Pavišić, B. (2015). Komentar Zakona o kaznenom postupku s priložima. Rijeka: Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, str. 148.

se primjenom blažih mjera određenih od strane prvostupanjskog suda, može ostvariti svrha za koju je ranije bilo nužno odrediti istražni zatvor.¹³

Mjere opreza nisu sredstvo provođenja kaznene istrage, niti se smiju koristiti u svrhu iznuđivanja suradnje okrivljenika s tijelima koja sudjeluju u kaznenom postupku protiv njega. Također, njihova svrha ne smije biti penalnog karaktera.¹⁴

Mjerama opreza ne može se ograničiti pravo okrivljenika na vlastiti dom te pravo na nesmetane veze s ukućanima, bračnim ili izvanbračnim drugom, roditeljima, djecom, posvojenikom ili posvojiteljem, osim kada se postupak vodi zbog kaznenog djela počinjenog na štetu neke od tih osoba. Također, mjerama opreza ne može se ograničiti pravo okrivljenika na nesmetano komuniciranje s braniteljem (čl. 98. st. 4. i 5. ZKP).

---

¹³ Odluka Visokog kaznenog suda RH, I Kž 213/2024-5 od 4. rujna 2024.

¹⁴ Đurđević, Z, *op. cit.* u bilješci 8, str. 15.

3. MJERE OPREZA U PRAKSI EUROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA

Važno obilježje Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda iz 1950.¹⁵ (dalje u tekstu: EKLJP ili Konvencija) jest njezina sposobnost da u različitim društvenim i povijesnim okolnostima omogući učinkovitu zaštitu ljudskih prava. Osim Protokola kojima se dopunjuju prava iz Konvencije, razvoju Konvencije doprinosi i bogata praksa Europskog suda za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP).¹⁶ Odluke ESLJP obvezujuće su za sve države potpisnice, a izvršenje presude kojom je utvrđena krivnja članice obvezuje državu na provedbu općih mjera poput izmjene pravnih normi ali i sudske prakse s ciljem izbjegavanja daljnjih istovrsnih povreda.¹⁷

U čl. 5. EKLJP utvrđuje pravo na osobnu slobodu i taksativno određuje slučajeve u kojima se osobe smije lišiti osobne slobode. Njegova svrha je spriječiti proizvoljno ili neopravdano oduzimanje slobode.¹⁸ Iako Konvencija ne poznaje pojam mjera opreza, praksa ESLJP ističe obvezu države da prije nego što posegne za mjerom istražnog zatvora, razmotri primjenu blažih mjera kojima bi se mogao postići isti legitimni cilj uz manji utjecaj na prava pojedinca. Obveza primjene blaže mjere postoji i prilikom svakog daljnjeg odlučivanja o produljenju istražnog zatvora.¹⁹

Primjer koji potvrđuje prethodno navedeno je predmet Perica Oreb protiv Hrvatske. U njemu su domaći sudovi kao osnovu za određivanje istražnog zatvora navodili da bi g. Perica Oreb mogao ponoviti kazneno djelo. Prilikom procjene o iteracijskoj opasnosti, domaći sud ukazao je na prethodnu osuđivanost zbog sličnih kaznenih djela. Pravomoćne presude koje bi to potvrdile nisu navedene. ESLJP utvrdio je da g. Perica Oreb prethodno nije bio pravomoćno kazneno osuđivan. Domaći sud pozivao se i na činjenicu da su pred drugim sudovima u tijeku paralelni kazneni postupci protiv okrivljenika. Smatrao je to važnim elementom u procjeni opasnosti od ponavljanja kaznenog djela te da ta činjenica ukazuje na neusklađenost životnog stila g. Perice Oreba sa zakonima. Domaći sud u konkretnom slučaju, poštujući pretpostavku nevinosti, nije se mogao

---

¹⁵ Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10, 13/17.

¹⁶ ESLJP u 50 pitanja., dostupno na: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/50Questions_HRV

¹⁷ Krapac, D. i suradnici, *op. cit.* u bilješki 9, str. 64.

¹⁸ Vodič kroz članak 5. Europske konvencije o ljudskim pravima., dostupno na: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_5_hrv

¹⁹ Pleić, M. i Budimlić, T., *op. cit.* u bilješki 3, str. 276.

oslanjati na postupke u tijeku kao dokaz o sklonosti pojedinca da ponovi kazneno djelo. Domaći sudovi isticali su i iznimno teške okolnosti počinjenja kaznenog djela koristeći se pritom stereotipnim frazama. ESLJP utvrdio je da se odluke domaćih sudova nisu temeljile na detaljnoj analizi činjenica konkretnog predmeta. Tvrdnje koje idu u prilog puštanju okrivljenika iz istražnog zatvora nisu bile uzete u obzir. Utvrđeno je i da domaći sud tijekom postupka nije uzeo u obzir mogućnost osiguranja okrivljenikove nazočnosti uporabom blažih mjera koje izrijekom navodi hrvatski zakon. Zbog toga je ESLJP zaključio da su odluke kojima je određivan istražni zatvor dovele do povrede čl. 5. st. 3. EKLJP.²⁰

Također, u predmetu Dervishi protiv Hrvatske, ESLJP utvrdio je povredu čl. 5. Konvencije. Naime, g. Dervishi smatrao je da nisu postojale zakonske i ustavne osnove kao ni dostatna opravdanja prilikom određivanja i produljivanja njegovog pritvora što je rezultiralo prekomjerno dugačkim trajanjem pritvora. Uz to g. Dervishi istaknuo je i da po njegovom mišljenju domaće vlasti nisu postupale s dovoljnom pažnjom tijekom kaznenog postupka kao i da su viši sudovi osnove za lišenje slobode, prilikom razmatranja njegovih prigovora, tumačili općenito i vrlo široko. ESLJP utvrdio je da je nakon pokretanja istrage protiv g. Dervishia zbog optužbe za nezakonitu trgovinu heroinom, istražni sudac podnositelju odredio pritvor zbog opasnosti od utjecaja na svjedoke. Pritvor je podnositelju još dva puta produljen po istoj osnovi. Nakon što je sudac pribavio dokaze, za što je bilo nužno odrediti pritvor zbog opasnosti od utjecaja na svjedoke, pritvor je podnositelju produljen zbog opasnosti od ponavljanja djela i težine kaznenog djela. Time je otvoreno pitanje pravilnosti postupanja istražnog suca koji je na temelju iste osnove i istih činjenica postupao drugačije prilikom određivanja i produljivanja pritvora. Zbog opasnosti od ponavljanja kaznenog djela i težine kaznenog djela podnositelju je tijekom faze glavne rasprave, pritvor produljivan dvanaest puta. Domaće su se vlasti pozivale na činjenicu da je podnositelj osuđen za kazneno djelo prijetnje i da su protiv njega bila u tijeku dva kaznena postupka. Iz navedenog i uz uzimanje u obzir način počinjenja kaznenog djela o kojemu je riječ, domaće su vlasti zaključile da postoji opasnost od ponavljanja kaznenog djela. Prilikom obrazlaganja težine kaznenog djela, domaće su se vlasti pozvale na količinu droge o kojoj se radilo i na međunarodni karakter kaznenog djela. ESLJP istaknuo je da uz to što opasnost od ponavljanja kaznenog djela mora biti vjerojatna, mjera koja se određuje mora biti odgovarajuća okolnostima pojedinog predmeta kao i da domaće vlasti prilikom pozivanja na prethodni kazneni progon podnositelja

---

²⁰ Odluka ESLJP, Perica Oreb protiv Hrvatske (zahtjev br. 20824/09), od 31. listopada 2013., para. 110-122.

moraju procijeniti jesu li prethodne činjenice i optužbe usporedive s optužbama u postupku koji je u tijeku. Također, ESLJP istaknuo je i da samo pozivanje na težinu kaznenog djela ne može samo za sebe poslužiti kao opravdanje za duga razdoblja pritvora. Vezano za obvezu domaćih vlasti da postupaju s dužnom revnošću, a pogotovo u predmetima poput ovoga, u kojemu je podnositelj već tijekom istrage u pritvoru proveo gotovo godinu dana, ESLJP zaključio je da u ovome predmetu domaće vlasti nisu udovoljile navedenoj obvezi jer je u razdoblju od godinu dana saslušano samo šest svjedoka. ESLJP istaknuo je i činjenicu da niti u jednoj fazi postupka nije razmotrena mogućnost izricanja alternativnih, manje strožih mjera opreza. Iz svega navedenog ESLJP zaključio je da je došlo do povrede čl. 5. st. 3. Konvencije.²¹

Još jedan primjer u kojemu je ESLJP istaknuo obvezu domaćih sudova da razmotre mogućnost primjene blaže mjere je predmet Dragin protiv Hrvatske. Gospodin Dragin smatrao je da osnove koje su iznijeli nacionalni sudovi prilikom svakog produljenja njegova pritvora nisu bile mjerodavne ili dostatne za opravdanje kao i da je njegov pritvor predugo trajao. ESLJP je utvrdio da razdoblje koje je g. Dragin proveo u pritvoru, a o kojemu se razmatra iznosi tri godine i dvadeset tri dana te u samom početku naglasio da je tolika duljina pritvora zabrinjavajuća i da bi za takvo postupanje trebalo postojati dobro opravdanje. Gospodinu Draginu pritvor je isprva određen na osnovi rizika od utjecaja na dokazni postupak, rizika od ponavljanja kaznenog djela i ozbiljnosti optužbi. Nakon što su ispitani svjedoci, pritvor je g. Draginu produljen na osnovi rizika od ponavljanja kaznenog djela i ozbiljnosti optužbi. Kasnije je Vrhovni sud utvrdio da ozbiljnost optužbi nije mjerodavna za određivanje ili produljivanje pritvora g. Draginu i odredio mu pritvor na osnovi rizika od ponavljanja kaznenog djela. ESLJP primijetio je da niti u jednoj fazi postupka nije uopće razmotrena mogućnost određivanja blažih mjera. Također, ESLJP utvrdio je da je tijekom postupka došlo do odugovlačenja postupka. Iz navedenog ESLJP zaključio je da je došlo do povrede čl. 5. st. 3. Konvencije.²²

U predmetu Orban protiv Hrvatske, g. Orban smatrao je da je duljina njegova pritvora bila pretjerana, te da se pritvor temeljio samo na posebno teškim okolnostima kaznenog djela. Također, podnositelj je istaknuo da je njegov pritvor produljivan zbog istovjetnog obrazloženja te da domaći sudovi nisu poduzeli sve potrebno kako bi procijenili razumnost njegova pritvora. ESLJP ocijenio je opravdanim određivanje pritvora na osnovi opasnosti od mogućeg krivotvorenja dokaza

---

²¹ Odluka ESLJP, Dervishi protiv Hrvatske (zahtjev br. 67341/10), od 25. rujna 2012., para. 128-145.

²² Odluka ESLJP, Dragin protiv Hrvatske (zahtjev br. 75068/12), od 24. srpnja 2014., para. 98-121.

utjecajem na svjedoke te zbog ozbiljnosti optužbi do ispitivanja svjedoka. Međutim, nakon što je istražni sudac ispitao svjedoke, pritvor je g. Orbanu produljivan isključivo na osnovi posebno teških okolnosti kaznenog djela. ESLJP istaknuo je da težina okolnosti kaznenog djela ne može sama po sebi opravdati dugo trajanje pritvora. Također, ESLJP primijetio je da su se domaće vlasti prilikom produljivanja pritvora uz pozivanje na iste razloge, u nekim slučajevima koristile „stereotipnim formulama“ bez uvažavanja specifičnih okolnosti pojedinog slučaja kao i činjenicu da Vlada nije pružila dokaze o razmatranju blažih mjera. Na temelju svega navedenog ESLJP zaključio je da je došlo do povrede čl. 5. st. 3. Konvencije.²³

Od lišavanja slobode razlikuju se ograničenja slobode kretanja uređena čl. 2. Protokola br. 4 koji jamči pravo na slobodu kretanja.²⁴ Kako bi pojedina osoba uživala zaštitu prava zagarantiranih čl. 5. EKLJP, važno je utvrditi može li se ograničenje odnosno oduzimanje njezinih prava smatrati lišenjem slobode u smislu čl. 5.²⁵ Razlozi na temelju kojih se obrazlaže određivanje istražnog zatvora moraju biti dovoljno važni za donošenje zaključka da lišenje slobode nije nerazmjerno dugo kao i da nije u suprotnosti s čl. 5. st. 3. EKLJP.²⁶

Da lišenje slobode nije ograničeno na slučajeve istražnog zatvora ukazuje odluka ESLJP u predmetu *Guzzardi protiv Italije*. Naime, g. Guzzardi nije boravio u istražnom zatvoru već je bio smješten u neograđenom dijelu zaseoka *Cala Reale* u kojemu su se nalazile oronule zgrade bivše medicinske ustanove, karabinjerska postaja, škola i kapelica. Živio je u društvu policajaca i osoba kojima je određena ista mjera dok je uspostavljanje drugih društvenih kontakata bilo gotovo nemoguće. To područje bilo je teško pristupačno, a devet desetina tog dijela otoka bilo je zauzeto zatvorom. Gospodin Guzzardi nije mogao napustiti svoj stan između 22 sata i 7 sati, a da o tome nije pravovremeno obavijestio nadležne organe kojima se inače svakodnevno morao javljati dva puta. Za svako putovanje morao je dobiti odobrenje i pratnju karabinjera. Nadzor se provodio strogo i gotovo stalno, a ukoliko g. Guzzardi ne bi ispunio neku od svojih obveza podlegao bi uhićenju. Iako nije moguće govoriti o lišavanju slobode u smislu čl. 5 na temelju bilo kojeg od

---

²³ Odluka ESLJP, *Orban protiv Hrvatske* (zahtjev br. 56111/12), od 19. prosinca 2013., para. 46-63.

²⁴ Vodič kroz članak 5. Europske konvencije o ljudskim pravima, *op. cit.* u bilješci 19.

²⁵ Đurđević, Z. i Tripalo, D., *op. cit.* u bilješci 5, str. 555.

²⁶ Mrčela, M., Tripalo, D., Valković L. (2016). Odabrana poglavlja EKLJP – kaznenopravni aspekt. Priručnik za polaznike/ce. Pravosudna akademija., dostupno na: <https://pak.hr/cke/obrazovni%20materijali/Odabrana%20poglavlja%20EKLJP%20-%20kaznenopravni%20aspekt.pdf>

ograničenja pojedinačno, njihovom kumulativnom primjenom sloboda g. Guzzardia bila je toliko intenzivno ograničena da je sud iz svega navedenog zaključio da se ipak radi o lišavanju slobode.²⁷

Iz slučaja Guzzardi možemo zaključiti da razlikovanje između ograničenja kretanja dovoljno ozbiljnog da bi se smatralo lišenjem slobode na temelju čl. 5. i ograničenja slobode kretanja uređenih čl. 2. Protokola br. 4, ne proizlazi iz prirode i sadržaja prava već iz intenziteta i stupnja ograničenja prava.

Kako bi se utvrdilo radi li se o lišenju slobode u smislu čl. 5., potrebno je analizirati konkretnu situaciju, uzeti u obzir niz kriterija kao što su vrsta, trajanje, učinci i način provođenja mjera.²⁸ Osim u predmetu Guzzardi protiv Italije, ESLJP utvrđivao je može li se ograničenje prava pojedinca smatrati povredom u smislu čl. 5. EKLJP i u predmetu De Tommaso protiv Italije.

Gospodin De Tommaso smatrao je da su mu mjerama određenim nakon što je utvrđeno da predstavlja opasnost za društvo povrijeđena prava na slobodu i sigurnost kao i pravo na slobodu kretanja. Te mjere su uključivale zabranu prisustvovanja javnim događajima, zabranu korištenja mobitela, posebni policijski nadzor i obvezu javljanja policiji jednom tjedno. Mjere su trajale dvije godine.²⁹ ESLJP utvrdio je da ograničenja koja su proizašla iz tih mjera nisu predstavljala lišenje slobode u smislu čl. 5. Konvencije. Nadalje, ESLJP utvrdio je da su preventivne mjere bile utemeljene na domaćem pravu, ali i da tada važeći zakon nije dovoljno precizno odredio opseg i način korištenja širokih diskrecijskih ovlasti povjerenih domaćim sudovima. Iz toga proizlazi nedovoljna zaštićenost okrivljenika od proizvoljnog postupanja sudova. ESLJP na kraju je zaključio da su ograničenja okrivljenikove slobode proizlazila iz zakonskih odredaba koje nisu u skladu sa zahtjevima zakonitosti iz EKLJP zbog čega je došlo do povrede čl. 2. Protokola br. 4.³⁰

Trajanje mjera kojima se ograničava sloboda kretanja ne može biti jedini kriterij prilikom ocjenjivanja je li postignut razmjer između prava i interesa okrivljenika i javnog interesa vođenja kaznenog postupka. Prilikom procjene zakonitosti mjera potrebno je brinuti o njihovom intenzitetu, trajanju i praktičnom učinku na život pojedinca. Svaka mjera mora biti jasno definirana zakonom, razmjerna cilju koji se njome želi postići te podložna redovitom preispitivanju kako bi se pravovremenom reakcijom otklonile povrede temeljnih ljudskih prava.

---

²⁷ Odluka ESLJP, Guzzardi protiv Italije (zahtjev br. 7367/76), od 6. studenog 1980., para. 90-104.

²⁸ Vodič kroz članak 5. Europske konvencije o ljudskim pravima., *op. cit.* u bilješci 19.

²⁹ Sažetak godišnjeg izvješća Europskog suda za ljudska prava 2017., dostupno na: <https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Edukacija//GODIŠNJE%20IZVJEŠĆE%20ESLJP%202017%20-%20sažetak.pdf>

³⁰ Odluka ESLJP, De Tommaso protiv Italije (zahtjev br. 43395/09), od 23. veljače 2017., para. 93-127.

4. MJERE OPREZA U HRVATSKOM KAZNENOM PROCESNOM PRAVU

4.1. Razvoj normativnog uređenja mjera opreza

Institut mjera opreza uveden je u hrvatsko kazneno procesno pravo 1997. godine. Do tada je u hrvatskom pravu, baš kao i u austrijskom i njemačkom pravu po čijem uzoru je nastalo, postojao mali broj blažih mjera koje su mogle služiti kao zamjena za tadašnju mjeru pritvora (danas istražnog zatvora). Tako je okrivljenik mogao obećati da neće napustiti boravište, mogla mu se privremeno oduzeti putovnica i odrediti jamstvo. Sve tri mjere mogle su zamijeniti pritvor samo kada je određen zbog opasnosti od bijega. U slučaju određivanja pritvora zbog koluzijske, iteracijske opasnosti te opasnosti uznemiravanja javnosti, blaže mjere nisu se mogle primijeniti. Okrivljenik je prilikom davanja obećanja da neće napustiti boravište morao biti upozoren da može biti pritvoren ako obećanje prekrši. Privremeno oduzimanje putovnice određivano je posebnim rješenjem protiv kojeg je bila dopuštena nesuspendivna žalba, pa čak i kada je određivano zajedno s obećanjem okrivljenika da neće napustiti boravište. Sud koji je rješenjem oduzeo putovnicu morao je nadležnom tijelu uprave poslati zahtjev da se okrivljeniku ne smije izdati nova putovnica. Jamstvo se uvijek određivalo uz obećanje okrivljenika da neće napustiti boravište. Nedostatak tadašnjeg uređenja blažih mjera je i što su se mogle primijeniti samo od trenutka započinjanja istrage.³¹

Zakon o kaznenom postupku iz 1997. godine³², po uzoru na francusko i talijansko zakonodavstvo, uvodi institut mjera opreza.³³ Sud je tako dobio mogućnost obrazloženim rješenjem okrivljeniku naložiti provođenje jedne ili više mjera opreza. Prilikom određivanja mjera opreza, okrivljenika se moralo upozoriti, da se u slučaju nepridržavanja izrečene mjere, ta mjera može zamijeniti drugom mjerom opreza, težom mjerom ili pritvorom. U zakonu je taksativno navedeno sedam mjera i to: zabrana napuštanja boravišta, zabrana posjećivanja određenih mjesta ili područja, obveza okrivljenika da se povremeno javlja određenoj osobi ili državnom tijelu, zabrana sastajanja s određenim osobama ili zabrana bilo kakve veze s tim osobama, zabrana poduzimanja određenih poslovnih aktivnosti, privremeno oduzimanje putne i druge isprave za

---

³¹ Josipović I., Uhićenje i pritvor (1998.), Zagreb, str. 386-390.

³² Zakon o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002, 143/2002, 178/2004, 115/2006, 152/2008, 76/2009, 80/2011, 143/2012.

³³ Pleić, M. i Budimlić, T., *op. cit.* u bilješci 3, str. 274.

prijelaz državne granice i privremeno oduzimanje vozačke dozvole. Mjere su mogle biti naložene tijekom cijelog postupka. Prije započinjanja postupka i tijekom istrage, mjere je nalagao i ukidao istražni sudac. Nakon podizanja optužnice ili optužnog prijedloga pa sve do pravomoćnosti presude, mjere je izricao sudac pojedinac ili predsjednik vijeća. Mjere opreza mogle su trajati najdulje do pravomoćnosti presude. Protiv rješenja kojim su se određivale, produljivale ili ukidale mjere opreza mogla se izjaviti nesuspendivna žalba (čl. 90. ZKP iz 1997). Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku iz 2002. godine³⁴, unesene su odredbe o načinu izvršenja mjera opreza.

Novim Zakonom o kaznenom postupku iz 2008. godine i njegovim naknadnim izmjenama i dopunama usklađena je regulacija mjera opreza s preoblikovanjem cijelog kaznenog postupka. Nadležnost za odlučivanje o mjerama opreza do podizanja optužnice prenesena je sa suda na državnog odvjetnika, osim kada sudac istrage odlučuje o istražnom zatvoru. Katalog mjera opreza proširen je dva puta.³⁵ Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku iz 2013. godine u katalog mjera opreza uvrštene su mjera zabrane uhođenja ili uznemiravanja žrtve ili druge osobe i mjera udaljenja iz doma³⁶, dok je mjera zabrane pristupa internetu pridodana izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku iz 2019. godine.³⁷ Uz navedene mjere opreza, zakonodavac je u čl. 36. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela³⁸ odredio i četiri mjere opreza koje se mogu odrediti pravnim osobama. Sankcije u slučaju kršenja mjera opreza sužene su na zamjenu istražnim zatvorom. Svojevrsnim psihološkim pritiskom zakonodavac je pojačao odvratajući učinak mjera opreza s ciljem poboljšanja njihove učinkovitosti.

Prijeperi oko samostalne opstojnosti i trajanja mjera opreza rezultirali su izmjenama i dopunama ZKP-a iz 2019. godine kada je izrijeком uvedena mogućnost određivanja samostalnih mjera opreza.³⁹ One se od nesamostalnih mjera razlikuju po tome što ih može odrediti samo sud i to nakon što su protekli najdulji rokovi trajanja istražnog zatvora. I prije izmjena iz 2019. godine postojala je mogućnost odrediti mjere opreza neovisno o rokovima trajanja istražnog zatvora. Istražni zatvor podrazumijeva potpuno oduzimanje prava na osobnu slobodu, dok mjere opreza to

---

³⁴ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 58/2002

³⁵ Pleić, M. i Budimlić, T., *op. cit.* u bilješci 3, str. 275.

³⁶ Čl. 46., Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 145/2013.

³⁷ Čl. 17., Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 126/2019.

³⁸ Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela, Narodne novine, br. 151/03, 110/07, 45/11, 143/12, 114/22, 114/23. (dalje u tekstu: ZOPOK)

³⁹ Pamić, M. i Jakovljević, D. (2024), Primjena samostalnih mjera opreza prema neubrojivim osobama, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, 31(2), str. 473.

pravo samo ograničavaju. Obzirom na tu važnu razliku, ne postoji potreba vezati primjenu mjera opreza rokovima predviđenim za trajanje istražnog zatvora.⁴⁰ Kako bi uskladio sankcije u slučaju nepridržavanja mjera opreza s tada izmijenjenom mogućnošću njihova određivanja, zakonodavac je 2019. godine uveo novo kazneno djelo u okviru postojećeg kaznenog djela neizvršenja sudske odluke.⁴¹ Ovisno o tome je li do kršenja mjera opreza došlo dok je postojala mogućnost određivanja istražnog zatvora ili nakon isticanja najduljih rokova trajanja istražnog zatvora, isto postupanje različito se kvalificira. Dok se kršenje nesamostalnih mjera opreza sankcionira procesnopravnim instrumentom istražnog zatvora, kršenje samostalnih mjera opreza predstavlja kazneno djelo za koje je predviđena kazna zatvora do dvije godine.⁴²

Kada uzmemo u obzir da su najdulji rokovi istražnog zatvora nužni kako bi se poštovalo načelo razmjernosti, uviđamo njihovu ulogu osiguravanja procesne discipline. Postupci u kojima je okrivljenik lišen slobode moraju se voditi žurno, a prekoračenja najduljih rokova trajanja istražnog zatvora ne smiju postati općeprihvaćena praksa.⁴³ Pokretanje kaznenog postupka u slučaju kršenja samostalnih mjera opreza otvara mogućnost određivanja istražnog zatvora u novom postupku. Takvo uređenje može ukazivati i na skrivenu namjeru ostvarivanja istražnozatvorske svrhe koja proizlazi iz postupka u kojemu su prekoračeni rokovi trajanja istražnog zatvora, u drugom kaznenom postupku.⁴⁴

S ciljem poboljšanja položaja žrtve u kaznenom postupku, zakonodavac je izmjenama i dopunama ZKP-a iz 2024. godine⁴⁵ uveo obvezu tijelu koje donosi odluku o mjerama opreza, neovisno o tome određuje li ih prvi put, produljuje li ih ili ukida, da prije odluke sasluša žrtve kaznenih djela nasilja nad ženama, nasilja u obitelji i nasilja prema bliskim osobama. Žrtva se saslušava o okolnostima postojanja opasnosti za njezinu sigurnost, ali i sigurnost članova njezine obitelji i bliskih osoba. Prilikom donošenja odluke nadležno tijelo treba uzeti u obzir očitovanje o prijedlogu za primjenu mjera opreza i rezultate pojedinačne procjene žrtve. Važno je istaknuti da se ta obveza odnosi i na suca istrage koji se ne slaže s prijedlogom državnog odvjetnika o primjeni istražnog zatvora, već smatra da se ista svrha može ostvariti mjerama opreza.⁴⁶

---

⁴⁰ Ivičević Karas, E. i Burić, Z., *op. cit.* u bilješci 1, str. 434.

⁴¹ Čl. 23., Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona, Narodne novine, br. 126/2019.

⁴² Pleić, M. i Budimlić, T., *op. cit.* u bilješci 3, str. 288-289.

⁴³ Ivičević Karas, E. i Burić, Z., *op. cit.* u bilješci 1, str. 435.

⁴⁴ Pleić, M. i Budimlić, T., *op. cit.* u bilješci 3, str. 289.

⁴⁵ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 36/2024.

⁴⁶ Kos, D., *Ojačavanje položaja i uloge žrtve u kaznenom postupku izmjenama zakona u 2024.*, u Novine u kaznenom zakonodavstvu – 2024, str. 14.

Iste kategorije žrtava dobile su i pravo podnijeti žalbu protiv rješenja kojima se odlučuje o mjerama opreza. Kako bi žrtve pravovremeno mogle ostvariti svoja prava, rješenje kojim se odlučuje o mjerama opreza dostavlja se žrtvi i nadležnom tijelu socijalne skrbi prema mjestu boravišta žrtve. Nedostatak takvog uređenja proizlazi iz činjenice da žrtva nije ovlaštena predložiti mjere opreza pa bi njezina žalba protiv rješenja državnog odvjetnika, a kojim nije zadovoljna bila odbačena kao nedopuštena jer ovlaštenje za podnošenje tog prijedloga ima samo državni odvjetnik, a sudac istrage ne može odrediti istražni zatvor bez valjanog prijedloga. Kako bi postupanje prema prekršitelju mjera opreza bilo pravovremeno, policija je dobila pravo uhititi okrivljenika za kojeg postoje osnove sumnje da je prekršio mjeru opreza. Okrivljenik ne treba biti zatečen u kršenju mjere opreza. Propisani su i neki oblici postupanja nadležnih tijela kada je utvrđeno kršenje mjera opreza, a za ta postupanja određeni su i rokovi.⁴⁷

Način izvršavanja mjera opreza i vođenje evidencije o njihovom izvršavanju uređeni su Pravilnikom o načinu izvršavanja mjera opreza. Za svaku od jedanaest mjera opreza određuje se tijelo nadležno za provjeru njezina izvršavanja i daje opis izvršavanja provjere. Pravilnik u čl. 14. obvezuje tijelo nadležno za izvršavanje mjere opreza da vodi evidenciju u elektroničkom obliku i određuje koji se podaci moraju upisati u evidenciju.

Tako je odlukom Županijskog suda u Puli okrivljeniku ukinut istražni zatvor, te je pušten na slobodu uz mjeru opreza redovitog javljanja dežurnom službeniku PP Pula i to jednom mjesečno, a o čemu je PP Pula dužna voditi evidenciju. Određena je i obveza PP Pula da svakih 30 dana dostavi pisano izvješće sudu.⁴⁸

---

⁴⁷ *Ibid.*, str. 14-15.

⁴⁸ Odluka Županijskog suda u Puli, Kž 435/2020-6 od 30. studenog 2020.

4.2. Pretpostavke za određivanje mjera opreza

Mjere opreza primjenjuju se kada postoje okolnosti za određivanje istražnog zatvora, a ista svrha može se ostvariti primjenom mjerom opreza kao blažom mjerom. Mjere opreza mogu se odrediti neovisno o tome je li istražni zatvor već određen ili nije. Istražni zatvor može se odrediti ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo i ako postoji neki od istražnozatvorskih razloga. Iz čega proizlazi da je za izricanje mjera opreza nužno kumulativno postojanje osnovane sumnje i nekog od istražnozatvorskih razloga. Navedene pretpostavke moraju biti ispunjene i prilikom donošenja odluke o produljenju mjera opreza.

Nažalost, u praksi se događa da zbog blaže prirode mjera opreza, nadležna tijela odlučuju produljiti njihovu primjenu čak i kada nisu ispunjene nužne pretpostavke.

Primjer navedenom možemo pronaći u rješenju Županijskog suda u Slavonskom Brodu koji je prihvatio žalbu okrivljenika S. K. i predmet vratio prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje. Naime, prvostupanjski je sud u pobijanom rješenju produljio primjenu mjera opreza prema okrivljeniku i zaključio, da iako ne postoje osobite okolnosti koje upućuju da bi S. K. mogao ponoviti kazneno djelo, a uzimajući u obzir da mjere opreza prethodno nije kršio, produljenje mjere opreza za S. K. neće biti otegotno jer je to dokazao pridržavanjem prethodno određenih mjera.⁴⁹

Ustavni sud RH zauzeo je stav da samo pozivanje na činjenicu da se protiv okrivljenika vodi drugi kazneni postupak, nije dostatno za zaključak o postojanju iteracijske opasnosti, već bi takav zaključak predstavljao povredu pretpostavke okrivljenikove nevinosti. U prilog takvom zaključku ide i činjenica da kazneni postupci nerijetko traju više godina.⁵⁰

---

⁴⁹Odluka Županijskog suda u Slavonskom Brodu, Kž 202/2024-5 od 29. srpnja 2024.

⁵⁰Bitanga, M. i Bilušić, I. (2021). Opasnost od ponavljanja djela i određivanje istražnog zatvora – iudex, quo vadis?. Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, 28 (2), str. 260.

4.3. Nadležnost za odlučivanje o mjerama opreza

Nadležnost za odlučivanje o mjerama opreza u našem je zakonodavstvu podijeljena, ovisno o stadiju postupka, između državnog odvjetnika i suda. Prije podizanja optužnice, mjere opreza određuje, produljuje ili ukida državni odvjetnik, osim kada sudac istrage odlučuje o istražnom zatvoru. Državni odvjetnik ili sudac istrage koji je odredio mjeru, nadležan je za njezino produljenje ili ukidanje. Nakon podizanja optužnice, sve do trenutka pravomoćnosti odnosno izvršnosti presude ili do samog upućivanja na izdržavanje kazne zatvora, o mjerama opreza odlučuje sud (čl. 98. st. 6. ZKP). Predviđanjem mogućnosti žalbe protiv rješenja državnog odvjetnika, a o kojoj odlučuje sud, osigurana je sudska kontrola zakonitosti.

Iz takvog uređenja nadležnosti možemo zaključiti da se mjere opreza mogu odrediti isključivo u postupcima u kojima dolazi do podizanja optužnice, dok u slučaju privatne tužbe mjere opreza nije moguće odrediti.⁵¹

Kao nedostatak takvog uređenja ističe se velika vjerojatnost da se okrivljenik neće žaliti na rješenje državnog odvjetnika kojim se određuju mjere opreza kako bi izbjegao rizik od predlaganja istražnog zatvora pa čak i onda kada postoje nedostaci obrazloženja o postojanju istražnozatvorskih razloga.⁵²

U slučaju kršenja mjera opreza, odluku o eventualnom određivanju istražnog zatvora prije podizanja optužnice donosi sudac istrage, a nakon što je optužnica podignuta odluku donosi sud pred kojim se vodi postupak i to na sjednici izvanraspravnog vijeća. Za donošenje odluke o eventualnom određivanju istražnog zatvora, zakon određuje kratke rokove. Kada odluku donosi sudac istrage ili županijski sud poštivanje rokova ne predstavlja problem jer ti sudovi imaju organizirana pasivna dežurstva. Problem nastaje kada odluku treba donijeti općinski sud jer općinski sudovi nemaju organizirana pasivna dežurstva. Iako zakon određuje da u situacijama kada sud odluku o eventualnom istražnom zatvoru neće moći donijeti u propisanom roku, odluku donosi sudac istrage, upitno je koliko sudac istrage u tako kratkom roku može spoznati pravo stanje o spisu predmeta.⁵³

---

⁵¹ Pleić, M. i Budimlić, T., *op. cit.* u bilješci 3, str. 292.

⁵² *Ibid.*

⁵³ Kos, D., *op. cit.* u bilješci 46, str. 17-18.

4.4. Trajanje i preispitivanje mjera opreza

Mjere opreza mogu se odrediti prije i tijekom cijelog kaznenog postupka. One mogu trajati sve dok za to postoji potreba, a najdulje do pravomoćnosti presude. Zbog njihove blaže prirode, trajanje mjera opreza nije potrebno vezati rokovima predviđenim za trajanje istražnog zatvora.⁵⁴

Ukoliko su istekli najdulji rokovi trajanja istražnog zatvora, sud može odrediti samostalne mjere opreza. Njihovo trajanje kao i trajanje mjera opreza određenih prije isteka najduljih rokova trajanja istražnog zatvora, uvjetovano je postojanjem osnovane sumnje i nekog od istražnozatvorskih razloga.⁵⁵

Kako bi osigurao redovitu kontrolu osnovanosti mjera opreza, zakonodavac je propisao obvezu državnog odvjetnika ili suda koji je odredio mjeru opreza, po službenoj dužnosti svaka dva mjeseca, računajući od pravomoćnosti prethodnog rješenja kojim su određene ili produljene mjere opreza, ispitati postoji li još uvijek potreba za mjerom opreza te istu rješenjem produljiti ili ukinuti. Prethodno navedeno ispitivanje ne provodi se kada je mjera opreza određena kao uvjet jamstva (čl. 98. st. 7. ZKP). Određivanje te iznimke proizlazi iz nepostojanja obveze kontrole produljenja jamstva.⁵⁶

Propust suda da u navedenom roku ispita osnovanost mjere opreza, nije sankcionirana njezinim automatskim ukidanjem, što može dovesti do neopravdano dugog trajanja mjere opreza.⁵⁷

Tijelo koje je odredilo mjeru opreza ovlašteno je naložiti provjeru njezinog izvršavanja i zatražiti izvješće tijela koje ju izvršava. Također, tijelo koje izvršava mjeru opreza dužno je o svakom postupanju osobe kojoj je mjera opreza određena, a koje je protivno zabrani određenoj mjerom opreza ili kojim je propuštena obveza naložena mjerom, obavijestiti nadležno tijelo. Sud će najkasnije u roku od 24 sata donijeti odluku o nepridržavanju mjere opreza i donijeti rješenje kojim se mjera opreza zamjenjuje istražnim zatvorom. Uz navedeno rješenje sud izdaje i nalog za predaju u istražni zatvor (čl. 101. ZKP).

---

⁵⁴ Ivičević Karas, E. i Burić, Z., *op. cit.* u bilješci 1, str. 434.

⁵⁵ *Ibid.*

⁵⁶ Martinović, I. i Bonačić, M. (2015). Jamstvo kao zamjena za istražni zatvor: otvorena pitanja // Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 22 (2), str. 433.

⁵⁷ Pleić, M. i Budimlić, T., *op. cit.* u bilješci 3, str. 239.

4.5. Ukidanje mjera opreza

Mjere opreza jedan su od oblika mjera procesne prisile. Određivanjem istražnog zatvora dolazi do oduzimanja prava na osobnu slobodu. Određivanjem mjera opreza, osobna se sloboda ne oduzima, već ovisno o pojedinoj mjeri, više ili manje ograničava.⁵⁸ Iako intenzitet zadiranja u temeljna ljudska prava u slučaju primjene mjera opreza ne iziskuje propisivanje kratkih rokova trajanja kao u slučaju primjene istražnog zatvora, nužno je odrediti kontrolu osnovanosti njihove primjene, slučajeve kada se one moraju ukinuti i tijela koja su za to nadležna.

Prije podizanja optužnice mjere opreza rješenjem ukida državni odvjetnik ili sudac istrage. Nakon podizanja optužnice pa sve do pravomoćnosti odnosno izvršnosti presude ili do upućivanja na izdržavanje kazne zatvora, mjere opreza ukida sud (čl. 98. st. 6. ZKP).

Mjere opreza određene zbog postojanja istražnozatvorskih razloga iz čl. 123. st. 1. točaka 1., 3. i 4. ZKP-a, mogu trajati najdulje do izvršnosti presude ili do upućivanja na izdržavanje kazne zatvora. Mjere opreza određene zbog postojanja istražnozatvorskih razloga iz čl. 123. st. 1. točaka 2. i 5. ZKP-a, mogu trajati najdulje do pravomoćnosti presude. Uz navedene najdulje dopuštene rokove trajanja mjera opreza, zakonodavac ističe da mjere opreza mogu trajati samo dok za to postoji potreba (čl. 98. st. 7. ZKP).

Protiv odluke o ukidanju mjera opreza, stranke i žrtva kaznenog djela nasilja nad ženama, nasilja u obitelji i nasilja prema bliskim osobama mogu izjaviti žalbu.

Slučaj u kojemu je Županijski sud u Puli prihvatio žalbu optuženika i preinačio pobijano rješenje na način da je ukinuo mjere opreza, potvrđuje da mjere opreza mogu trajati samo dok za to postoji potreba. Naime, Županijski je sud uzeo u obzir da počinitelj ranije nije kažnjavao, da tijekom boravka na slobodi za vrijeme dok su mu bile određene mjere opreza, nije činio niti pokušao činiti nova kaznena djela te da opasnost od ponavljanja istog ili sličnog djela ne postoji i rješenjem ukinuo mjere opreza.⁵⁹

---

⁵⁸ Ivičević Karas, E. i Burić, Z., *op. cit.* u bilješci 1, str. 434.

⁵⁹ Odluka Županijskog suda u Puli, Kž-49/2020/7 od 17. veljače 2020.

4.6. Vrste mjera opreza

Mjere opreza taksativno određene u čl. 98. st. 2. ZKP-a mogu se odrediti fizičkim osobama, dok je u čl. 551. st. 3. ZKP-a predviđena mjera opreza koja se može odrediti okrivljenicima s duševnim smetnjama. Mjere opreza koje se mogu odrediti pravnim osobama određene su Zakonom o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela.

4.6.1. Mjere opreza koje se mogu odrediti fizičkim osobama

a) Zabrana napuštanja boravišta

Mjerom opreza zabrane napuštanja boravišta okrivljeniku se ograničava sloboda kretanja izvan njegova boravišta. Cilj ove mjere je zadržati okrivljenika u mjestu u kojem će biti dostupan tijelima postupka.⁶⁰

Rješenjem kojim nalaže mjeru opreza zabrane napuštanja boravišta, nadležno tijelo određuje područje ili mjesto u kojem okrivljenik mora boraviti za vrijeme trajanja mjere opreza i granice izvan kojih se ne smije kretati (čl. 99. st 1. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 6. kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza određuje policiju na čijem području boravi okrivljenik. Sama provjera vrši se neposredno na terenu dolaskom policije na adresu boravišta okrivljenika, razgovorom sa susjedima i ukućanima, provjerom na radnom mjestu okrivljenika ili na drugi način.

Primjer u kojemu je drugostupanjski sud potvrdio odluku prvostupanjskog suda o produljenju primjene mjere opreza zabrane napuštanja boravišta, pronalazimo u rješenju Vrhovnog suda RH kojim je odbio žalbu optuženog I. Š. protiv rješenja Županijskog suda u Puli. Navedenim rješenjem prvostupanjskog suda, optuženiku je produljena primjena mjere opreza zabrane napuštanja boravišta i određeno da se ne smije udaljavati izvan granice Županije istarske kao i mjere opreza kojom mu je određena obveza redovitog javljanja u Policijsku postaju Poreč-Parenzo svaki ponedjeljak u tjednu. Istim rješenjem naloženo je Policijskoj postaji Poreč-Parenzo provođenje nadzora mjere opreza prema optuženom te da u slučaju utvrđivanja kršenja mjera opreza, o tome odmah obavijesti Županijski sud u Puli. Vrhovni sud ocijenio je pravilnom odluku prvostupanjskog

---

⁶⁰ Pavišić, B., *op. cit* u bilješci 12, str. 152.

suda kojom je utvrdio postojanje osnovane sumnje i zaključak, utemeljen na činjenici da je I. Š. već ranije osuđivan zbog istovrsnog kaznenog djela, o postojanju posebnih okolnosti koje upućuju na opasnost da će optuženi ponoviti kazneno djelo kao i da se svrha istražnog zatvora može ostvariti već izrečenim mjerama opreza. Vrhovni sud nije prihvatio argument optuženog I. Š. da mu je mjerom zabrane napuštanja boravišta uskraćeno pravo na neometanu komunikaciju i pripremu obrane s braniteljem.⁶¹

b) Zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja

Mjera opreza zabrane posjećivanja određenoga mjesta ili područja može se odrediti s ciljem zaštite osobe ili obitelji žrtve ali i prostora u kojemu se nalaze dokazi. Sadržajem ove mjere opreza, svrha istražnog zatvora često se ne može postići u početnom stadiju postupka ali u kasnijim stadijima postupka primjenom ove mjere opreza, taj se cilj najčešće može ostvariti.⁶²

Rješenjem kojim nalaže mjeru opreza zabrane posjećivanja određenog mjesta ili područja, nadležno tijelo uz određivanje mjesta ili područja određuje i udaljenost ispod koje im se okrivljenik ne smije približiti (čl. 99. st. 2. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 7. kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza određuje policiju prema mjestu ili području na koje se zabrana odnosi. Sama provjera vrši se obilaskom mjesta ili područja za koje je izrečena zabrana.

Primjer koji prikazuje da je prilikom određivanja ove mjere opreza potrebno odrediti mjesto ili područje nužno za postizanje svrhe istražnog zatvora je rješenje Visokog kaznenog suda RH kojim je prihvaćena žalba okrivljenog M. V., a koji je u žalbi istaknuo da prvostupanjski sud prilikom produljivanja primjene mjere opreza zabrane posjećivanja određenog mjesta ili područja nije odredio mjesto ili područje ni udaljenost ispod koje im se okrivljenik ne smije približiti. Također, Visoki kazneni sud zaključio je da je u pravu okrivljenik koji je u žalbi istaknuo da ukoliko je cilj rješenja prvostupanjskog suda bio zabraniti mu približavanje trgovini u kojoj je počinio razbojništvo, na određenoj udaljenosti, tada je prvostupanjski sud to tako trebao

---

⁶¹ Odluka Vrhovnog suda RH, II Kž 102/2019-4 od 22. ožujka 2019.

⁶² Pavišić, B., *op. cit.* u bilješci 12, str. 152.

formulirati, a ne zabraniti okrivljeniku posjećivanje cijelog tog mjesta. Pobijano rješenje je ukinuto, a predmet je upućen prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.⁶³

c) Obveza redovitog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu

Obveza redovitog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu najčešće se određuje s ciljem sprječavanja bijega, ali ona može imati i odvratajući učinak.⁶⁴

Rješenjem kojim određuje mjeru opreza obveze okrivljenika da se redovito javlja određenoj osobi ili državnom tijelu, nadležno tijelo određuje osobu kojoj se okrivljenik mora javiti, rok u kojemu okrivljenik mora ispuniti svoju obvezu i način na koji će se voditi evidencija o javljanju (čl. 99. st. 3. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 8. određuje da će se provjera izvršavanja ove mjere opreza provoditi dolaskom okrivljenika nadležnom tijelu, a koje je određeno rješenjem o mjeri opreza. Ako je policija određena kao tijelo nadležno za izvršavanje mjere opreza, nadležna je policija na čijem području boravi okrivljenik. Ako je drugo državno tijelo određeno kao tijelo nadležno za izvršavanje mjere opreza, nadležno je tijelo određeno posebnim propisom.

Odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu prikazuje da se ova mjera opreza osim osobnim dolaskom okrivljenika nadležnom tijelu, može izvršavati i redovitim telefonskim javljanjem policijskim službenicima. Navedeni je sud nakon što je utvrdio da postoji osnovana sumnja da je optuženi J. J. počinio kaznena djela i da postoji reiteracijska opasnost, rješenjem odredio obvezu redovitog telefonskog javljanja policijskim službenicima, jednom mjesečno i to svakog prvog petka u mjesecu. Prilikom donošenja ove odluke sud je u obzir uzeo da se optuženi J. J. pridržavao prije određenih mjera opreza i navod optuženika da se planira zaposliti u SR Njemačkoj pa bi mu dolazak svakog prvog petka u mjesecu i javljanje policiji bili osobito otegotni.⁶⁵

---

⁶³ Odluka Visokog kaznenog suda RH, II Kž-443/2021-5 od 26. studenog 2021.

⁶⁴ Pavišić, B., *op. cit* u bilješci 12, str. 152.

⁶⁵ Odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Kv-167/22-6 od 14. veljače 2022.

d) Zabrana približavanja određenoj osobi

Mjera opreza kojom se okrivljeniku zabranjuje približavanje određenoj osobi najčešće se određuje kao zamjena za istražni zatvor zbog reiteracijske opasnosti, ali može se odrediti i s ciljem otklanjanja koluzijske opasnosti.⁶⁶

Rješenjem kojim određuje mjeru opreza zabrane približavanja određenoj osobi, nadležno tijelo određuje razdaljinu ispod koje se okrivljenik ne smije približiti određenoj osobi. Izmjenama i dopunama ZKP-a iz 2024. određeno je da razdaljina ne može biti manja od 100 metara (čl. 99. st. 4. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 9. kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza određuje policiju prema mjestu gdje se nalazi osoba u svrhu čije zaštite je određena mjera opreza. Sama provjera vrši se razgovorom s osobom u svrhu čije zaštite je mjera određena, osobom kojoj je mjera izrečena ili drugim osobama koje mogu imati saznanja o kršenju određene mjere opreza. Ova mjera opreza često se koristi kod kaznenih djela u obitelji.⁶⁷

Primjer iz kojega je vidljivo da se prilikom određivanja ove mjere opreza posebno mora voditi računa o odredbi čl. 98. st. 4. ZKP-a je rješenje Vrhovnog suda RH kojim je prihvaćena žalba optuženog D. B. protiv rješenja Županijskog suda u Splitu, a kojim je optuženiku produljena primjena mjera opreza zabrane približavanja na razdaljinu manju od 100 metara M. B. te zabrane uspostavljanja ili održavanja bilo kakve izravne ili neizravne veze s M. B.. Vrhovni sud RH je zaključio da je u pravu optuženi D. B. koji je u žalbi naveo da je prvostupanjski sud zanemario da se mjerama opreza ne može ograničiti pravo okrivljenika na vlastiti dom te pravo nesmetane veze s ukućanima, bračnim ili izvanbračnim drugom, roditeljima, djecom, posvojenikom ili posvojiteljem, osim ako se postupak vodi zbog kaznenog djela počinjenog na štetu neke od tih osoba. Kako se radi o kaznenom postupku koji se vodi protiv optuženog D. B. zbog kaznenog djela nanošenja teške tjelesne ozljede oštećenom Z. M., bratu M. B., prvostupanjski je sud zaključio da postoji opasnost od ponavljanja kaznenog djela na štetu M. B., a pri čemu nije utvrdio u kakvom su odnosu optuženik i M. B., odnosno traje li još njihov brak pa je produljenjem mjera opreza optuženiku ograničeno pravo na vlastiti dom.⁶⁸

---

⁶⁶ Pavišić, B., *op. cit.* u bilješci 12, str. 152.

⁶⁷ *Ibid.*

⁶⁸ Odluka Vrhovnog suda RH, II Kž-348/2018-4, od 7. rujna 2018.

e) Zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom

Mjera opreza zabrane uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom određuje se s ciljem sprječavanja potencijalno opasnog društvenog kontakta. Osim kao sredstvo zaštite žrtve kaznenog djela, ova se mjera opreza često primjenjuje i za zaštitu ranjivog ili ugroženog svjedoka.⁶⁹

Rješenjem kojim određuje mjeru opreza zabrane uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom, nadležno tijelo zabranjuje uspostavljanje ili održavanje izravne ili neizravne veze s određenom osobom (čl. 99. st. 5. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 10. kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza određuje policiju prema mjestu gdje se nalazi osoba u svrhu čije zaštite je određena mjera opreza. Sama provjera vrši se razgovorom s osobom u svrhu čije zaštite je mjera određena, osobom kojoj je mjera izrečena ili drugim osobama koje mogu imati saznanja o kršenju određene mjere opreza.

Ova se mjera često određuje uz zabranu približavanja određenoj osobi, a ponekad i uz mjeru opreza obveze redovitog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu. Učinkovitost istovremene primjene svih navedenih mjera istaknuo je i Vrhovni sud RH u obrazloženju rješenja kojim je odbio žalbu optuženog J. T. protiv rješenja Županijskog suda u Puli, a kojim je optuženiku produljena primjena mjera opreza zabrane približavanja, zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s oštećenicima te obveza redovitog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu. U navedenom obrazloženju Vrhovni je sud naveo, da je za uspješno otklanjanje opasnosti od ponavljanja djela, a radi iskazane upornosti optuženog J. T. u počinjenju kaznenih djela potrebno primijeniti sve tri mjeren opreza.⁷⁰

---

⁶⁹ Pavišić, B., *op. cit* u bilješci 12, str. 152.

⁷⁰ Odluka Vrhovnog suda RH, II Kž-402/2018-4 od 19. listopada 2018.

f) Zabrana obavljanja određene poslovne aktivnosti

Mjera opreza kojom se okrivljeniku zabranjuje obavljanje određene poslovne aktivnosti određuje se s ciljem sprječavanja okrivljenikova utjecaja na kazneni postupak prikrivanjem ili brisanjem podataka ili sprječavanja da dovrši započeto kazneno djelo.⁷¹ Također, ovom se mjerom opreza nastoji zaštititi društvenu zajednicu od opasnosti koje proizlaze iz okrivljenikove djelatnosti.⁷²

Rješenjem kojim određuje mjeru opreza zabrane obavljanja određene poslovne aktivnost, nadležno tijelo potanje određuje vrstu i predmet poslovne aktivnosti (čl. 99. st. 6. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 11. kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza određuje tijelo određeno posebnim propisom za nadzor nad određenom poslovnom aktivnošću. Sama provjera vrši se neposrednim zapažanjem, razgledavanjem poslovne dokumentacije ili na drugi način.

Ova mjera može biti osobito korisna u postupcima o gospodarskom kriminalu. To je potvrdio Visoki kazneni sud kada je ocijenio ispravnim zaključak prvostupanjskog suda o potrebi određivanja mjere opreza zabrane vođenja poslova trgovačkog društva temeljen na činjenici da se radi o kineskom državljaninu koji je za teritorij RH vezan isključivo na temelju ranije osuđivanosti za kazneno djelo utaje poreza ili carine kao odgovorne osobe trgovačkih društava, kao i da se optuženiku stavljaju na teret čak četiri kaznena djela i to: zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju, utaja poreza ili carine, krivotvorenje isprave i povreda vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga.⁷³

---

⁷¹ Pavišić, B., *op. cit* u bilješki 12, str. 152-153.

⁷² Krapac, D. i suradnici, *op. cit.* u bilješki 9, str. 359.

⁷³ Odluka Visokog kaznenog suda RH, II Kž-88/2024-5 od 27. veljače 2024.

g) Privremeno oduzimanje putne i druge isprave za prijelaz državne granice

Svrha primjene mjere opreza privremenog oduzimanja putne i druge isprave za prijelaz državne granice je spriječiti okrivljenika da napusti boravište i pobjegne.⁷⁴

Osobni podaci, tijelo koje je izdalo dozvolu te datum i broj izdavanja isprave navode se u rješenju kojim nadležno tijelo određuje mjeru opreza privremenog oduzimanja putne i druge isprave za prijelaz državne granice (čl. 99. st. 7. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 12. kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza određuje policiju na čijem području boravi okrivljenik. Sama mjera provodi se privremenim oduzimanjem putne i druge isprave za prijelaz državne granice, a o čemu se izdaje odgovarajuća potvrda.

Ovom mjerom moguće je privremeno oduzeti i putne i druge isprave koje je izdala strana država, a što je i odredio Općinski sud u Slavonskom Brodu kada je produljio trajanje mjere opreza privremenog oduzimanja putne isprave na ime F. Z. i to putovnice SAD-a uz što je naveden serijski broj dokument i putovnice Republike Kosovo uz što je također naveden serijski broj dokumenta.⁷⁵

h) Privremeno oduzimanje dozvole za upravljanje motornim vozilom

Mjera opreza privremenog oduzimanja dozvole za upravljanje motornim vozilom određuje se s ciljem zaštite društvene zajednice⁷⁶ od opasnosti koju bi okrivljenik mogao prouzročiti upravljajući motornim vozilom.

Podaci o dozvoli koja će se privremeno oduzeti navode se u rješenju kojim nadležno tijelo određuje mjeru opreza privremenog oduzimanja dozvole za upravljanje motornim vozilom (čl. 99. st. 8. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 13. kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza određuje policiju na čijem području boravi okrivljenik. Sama mjera provodi se privremenim oduzimanjem dozvole za upravljanje motornim vozilom, a o čemu se izdaje odgovarajuća potvrda.

---

⁷⁴ Krapac, D. i suradnici, *op. cit.* u bilješci 9, str. 359.

⁷⁵ Odluka Općinskog suda u Slavonskom Brodu, K-17/2016-12 od 9. ožujka 2016.

⁷⁶ Krapac, D. i suradnici, *op. cit.* u bilješci 9, str. 359.

Ova se mjera opreza po prirodi stvari često primjenjuje u postupcima u kojima je okrivljenik izazvao prometnu nesreću u cestovnom prometu, a što možemo vidjeti i iz rješenja Općinskog kaznenog suda u Zagrebu kojim je optuženom J. Q. produljeno trajanje mjere opreza privremenog oduzimanja dozvole za upravljanje motornim vozilom i to vozačke dozvole B kategorije, uz što je navedeno tijelo koje je dozvolu izdalo kao i broj dozvole. Tu odluku sud je obrazložio inkriminiranim načinom počinjenja kaznenog djela izazivanja prometne nesreće, počinjenjem kojeg je jedna osoba smrtno stradala, te činjenicom da je optuženi kazнено neosuđivana osoba, ali i da je u kratkom razdoblju prije počinjenja kaznenog djela koje mu se stavlja na teret pravomoćno kažnjavan za počinjenje prometnih prekršaja.⁷⁷

i) Zabrana uhođenja ili uznemiravanja žrtve ili druge osobe

Mjera opreza zabrane uhođenja ili uznemiravanja žrtve ili druge osobe određuje se s ciljem sprječavanja potencijalno opasnog društvenog kontakta.⁷⁸

Rješenjem kojim određuje mjeru opreza zabrane uhođenja ili uznemiravanja žrtve ili druge osobe, nadležno tijelo zabranit će uznemiravanje ili uhođenje određene osobe (čl. 99. st. 9. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 13.a kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza određuje policiju prema mjestu gdje se nalazi osoba u svrhu čije zaštite je mjera opreza određena. Sama provjera vrši se razgovorom s osobom u svrhu čije zaštite je mjera opreza određena, osobom kojoj je mjera izrečena ili drugim osobama koje mogu imati saznanja o kršenju izrečene mjere opreza.

Ova se mjera često koristi kod kaznenih djela protiv privatnosti i to uz istovremenu primjenu mjera opreza zabrane približavanja određenoj osobi te zabrane uspostavljanja i održavanja izravne i neizravne veze s određenom osobom.

Tako je i Općinski kazneni sud u Zagrebu optuženom M. R. produljio primjenu mjera opreza zabrane približavanja oštećenoj D. K. na razdaljinu bližu od 100 metara, zabrane uspostavljanja i održavanja izravne i neizravne veze s oštećenom te zabrane uhođenja i uznemiravanja. Sud je utvrdio da postoji osnovana sumnja da je optuženi M. R. počinio kazнено djelo nametljivog ponašanja i postojanje reiteracijske opasnosti, a na temelju okolnosti počinjenja kaznenog djela iz

---

⁷⁷ Odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Kov-1108/20 od 19. ožujka 2021.

⁷⁸ Krapac, D. i suradnici, *op. cit.* u bilješci 9, str. 359.

kojih proizlazi izrazita upornost i odlučnost u protupravnom ponašanju optuženika i velika količina kriminalne volje kao i činjenice da je optuženi ranije osuđen zbog kaznenog djela povrede djetetovih prava. Sud je u obzir uzeo i da optuženi nije kazнено osuđivan zbog istovrsnog kaznenog djela. Na temelju navedenog, sud je odlučio da se postojanje reiteracijske svrhe može ukloniti blažim mjerama od istražnog zatvora.⁷⁹

j) Udaljenje iz doma

Mjera opreza udaljenja iz doma određuje se s ciljem sprječavanja potencijalno opasnog društvenog kontakta⁸⁰, a usmjerena je na počinitelje kaznenih djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda te djece, obitelji i braka.⁸¹

Adresa doma iz kojeg se okrivljenik udaljuje navodi se u rješenju kojim nadležno tijelo određuje mjeru opreza udaljenja iz doma (čl. 99. st. 10. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 13.b. kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza određuje policiju prema mjestu gdje se nalazi dom. Sama provjera vrši se neposredno na terenu i to dolaskom policijskih službenika na adresu doma okrivljenika, razgovorom s ukućanima i susjedima kao i s osobom u svrhu čije je zaštite mjera opreza određena ili na drugi odgovarajući način.

Za primjenu ove mjere opreza od velike je važnosti odredba čl. 98. st. 4. ZKP-a, a koja određuje kada se okrivljeniku iznimno može ograničiti pravo na dom.

Primjer koji potvrđuje svrhu određivanja mjere opreza udaljenja iz doma je odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, a kojom je sud produljio mjere opreza optuženom D. E.. Naime, sud je utvrdio da postoji osnovana sumnja da je optuženi D. E. počinio kazнено djelo nasilja u obitelji i postojanje iteracijske opasnosti, a na temelju prekršajne kažnjavanosti zbog nasilja u obitelji i ozbiljno narušenih odnosa s bakom i djedom. Sud je u obzir uzeo i da je optuženik kazнено neosuđivan i da se pridržavao prethodno određenih mjera opreza. Iz svega navedenog, sud je zaključio da se svrha koja bi se postigla primjenom istražnog zatvora može postići primjenom mjera opreza i to: zabrane približavanja oštećenom M. U. i oštećenoj T. U., na razdaljini bližoj od

---

⁷⁹ Odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Kv-572/2019-3. od 17. svibnja 2019.

⁸⁰ Krapac, D. i suradnici, *op. cit.* u bilješki 9, str. 359.

⁸¹ Pavišić, B., *op. cit.* u bilješki 12, str. 153.

100 metara, zabrane uspostavljanja i održavanja bilo kakve izravne i neizravne veze s oštećenima kao i udaljenja iz njihovog doma.⁸²

k) Zabrana pristupa internetu

Mjera opreza zabrane pristupa internetu određuje se s ciljem sprječavanja potencijalno opasnog društvenog kontakta.⁸³ Ova mjera opreza može se primijeniti primjerice kod kaznenog djela lažne uzbune što je potvrdio Županijski sud u Velikoj Gorici.⁸⁴

Rješenjem kojim određuje mjeru opreza zabrane pristupa internetu, nadležno tijelo zabranjuje pristup internetu, određenim mrežnim stranicama ili određenim društvenim mrežama (čl. 99. st. 11. ZKP).

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza u čl. 13.c kao tijelo nadležno za provjeru izvršavanja ove mjere opreza uz policiju određuje i Hrvatsku regulatornu agenciju za mrežne djelatnosti koja prosljeđuje određenu mjeru zabrane pristupa internetu operatorima elektroničkih komunikacijskih usluga koji pružaju pristup internetu te im dostavlja obavijest o potrebi obustave pružanja usluge pristupa internetu kao i zabrane sklapanja novog pretplatničkog ugovora s okrivljenikom za tu uslugu za vrijeme trajanja mjere opreza. Operatori su dužni odmah po zaprimanju navedene obavijesti obustaviti pružanje usluge i o tome ili o činjenici da nemaju sklopljen ugovor s okrivljenikom obavijestiti Agenciju. Samu provjeru vrši policija i to prilikom obavljanja policijskih poslova, neposrednim opažanjem i prikupljanjem obavijesti od građana.

---

⁸² Odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Kv-1015/2022-46 od 10. kolovoza 2022.

⁸³ Krapac, D. i suradnici, *op. cit.* u bilješci 9., str. 359.

⁸⁴ Odluka Županijskog suda u Velikoj Gorici, Kž-1/2025-4 od 7. siječnja 2025.

4.6.2. Mjere opreza koje se mogu odrediti pravnim osobama

U slučaju postojanja osobitih okolnosti koje bi opravdavale bojazan da će okrivljena pravna osoba dovršiti pokušano kazneno djelo ili da će ponoviti kazneno djelo ili da će počiniti kazneno djelo kojim prijeti, a obzirom da se po prirodi stvari pravnoj osobi ne može odrediti istražni zatvor, sud će joj odrediti jednu ili veše mjera opreza⁸⁵ predviđenih Zakonom o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela.

Mjere opreza koje se mogu odrediti pravnim osobama su: zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova, zabrana poslovanja s korisnicima državnog proračuna i lokalnih proračuna, zabrana stjecanja dozvola, ovlasti, koncesija ili subvencija (čl. 36. st. 1. ZOPOK).

Mjeru opreza zabrane obavljanja određenih djelatnosti ili poslova, sud može odrediti i s ciljem zaštite društva od opasnosti za život, zdravlje i gospodarstvo ili sigurnost ljudi i imovine, a koja bi mogla nastati daljnjim obavljanjem određene djelatnosti ili posla. Ova se mjera opreza ne može odrediti jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, političkim strankama i sindikatima (čl. 36. st. 2. ZOPOK).

Uz navedene mjere opreza, sud rješenjem može zabraniti statusne promjene koje bi mogle dovesti do prestanka okrivljene pravne osobe (čl. 36. st. 3. ZOPOK). Navedeno se rješenje kao i rješenje o mjerama opreza, upisuje u sudski registar ili drugi registar po službenoj dužnosti radi zaštite povjerenja u poslovanje.⁸⁶

Mjere opreza koje se mogu odrediti pravnim osobama određuju se i nadziru po postupku predviđenom za sve druge mjere opreza.⁸⁷

4.7. Primjena mjera opreza prema osobama s duševnim smetnjama

ZKP u glavi XXVII. uređuje postupak prema okrivljenicima s duševnim smetnjama, no važno je istaknuti da se ta vrsta posebnog postupka primjenjuje samo prema okrivljeniku za kojeg se osnovano sumnja da je protupravno djelo počinio u stanju nebrojivosti.⁸⁸ Kazneni zakon u čl. 24.

---

⁸⁵ Đurđević, Z. (2003). Kaznena odgovornost i kazneni postupak prema pravnim osobama u Republici Hrvatskoj. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 10 (2), str. 764.

⁸⁶ *Ibid.*, str. 765.

⁸⁷ *Ibid.*

⁸⁸ Tripalo, D. i Burić, Z. (2012). Položaj nebrojivih počinitelja protupravnih djela u kontekstu novog hrvatskog kaznenog zakonodavstva. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 19 (2), str. 513.

neubrojivom određuje osobu „koja u vrijeme ostvarenja protupravnog djela nije mogla shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom zbog duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, nedovoljnog duševnog razvitka ili neke druge teže duševne smetnje“. Takvu osobu ne možemo smatrati krivom. I nebrojivi okrivljenik ima volju, ali ona je za razliku od volje nastale slobodnim misaonim procesom kod ubrojive osobe, nastala kao rezultat biopsihološkog stanja koje osobi onemogućuje ispravno i smišljeno rasuđivanje.⁸⁹

Iako neubrojive osobe nisu krive, one mogu predstavljati opasnost za društvo. Poseban način postupanja prema neubrojivim osobama u kaznenom postupku rezultat je nastojanja da se neubrojivim osobama pruži odgovarajuća medicinska pomoć uz istovremenu zaštitu društva od potencijalnih opasnosti.⁹⁰

Mogućnost određivanja istražnog zatvora okrivljeniku koji je u vrijeme počinjenja protupravnog djela bio nebrojiv uređena je odredbom čl. 551. st. 1. ZKP-a koja glasi: „Osim u slučajevima kada se prema ovom Zakonu može odrediti istražni zatvor protiv okrivljenika, takav zatvor može se odrediti i ako postoji vjerojatnost da bi okrivljenik koji je u vrijeme počinjenja protupravnog djela bio nebrojiv mogao zbog težih duševnih smetnji počiniti teže kazneno djelo. Prije određivanja istražnog zatvora pribavit će se mišljenje vještaka psihijatra o ovoj opasnosti okrivljenika. ...“. U praksi se događalo da se produljenje istražnog zatvora osobi koja je počinila protupravno djelo u stanju neubrojivosti traži na temelju čl. 551. st. 1. ZKP-a, a da se pri tome navode opasnosti propisane čl. 123. ZKP-a, što je Vrhovni sud RH ocijenio pogrešnim jer odredbe čl. 123. i čl. 551. st. 1. ZKP-a predstavljaju samostalne i zasebne osnove za istražni zatvor te ih nije moguće kumulirati.⁹¹

Istražni zatvor određen okrivljeniku koji je u vrijeme počinjenja protupravnog djela bio nebrojiv može se zamijeniti mjerom opreza liječenja na slobodi i to ako sud na temelju provedenog vještačenja utvrdi da je za otklanjanje opasnosti iz čl. 551. st. 1. ZKP-a dostatno okrivljenikovo liječenje na slobodi. Riješenjem kojim određuje liječenje na slobodi, sud određuje psihijatrijsku ustanovu koja će provoditi liječenje kao i obvezu obavještanja suda o tijeku liječenja i to najmanje svaka dva mjeseca. Ta mjera opreza može trajati dok za to postoje zakonski

---

⁸⁹ Pamić, M. i Jakovljević, D., op. cit. u bilješci 39, str. 467.

⁹⁰ *Ibid.*, str. 468.

⁹¹ *Ibid.*, str. 471-472.

uvjeti, a najdulje do pravomoćnosti presude. Trajanje navedene mjere opreza nije ograničeno rokovima trajanja istražnog zatvora (čl. 551. st. 3. i 4. ZKP).

Pogledamo li odredbu čl. 98.a st. 1. ZKP-a koja glasi: „U slučaju kada postoje okolnosti iz članka 123. ovoga Zakona, a istekli su rokovi trajanja istražnog zatvora iz članka 133. ovoga Zakona, sud može rješenjem odrediti mjere opreza i kao samostalne mjere opreza. Pritom će sud okrivljenika upozoriti da je nepridržavanje izrečene samostalne mjere opreza kazneno djelo.” Iako je uočiti da se samostalne mjere opreza mogu odrediti samo kada postoje okolnosti iz čl. 123. ZKP-a, čime određivanje mjera opreza neubrojivom okrivljeniku, nakon isteka rokova trajanja istražnog zatvora postaje izazovno, čemu svjedoči i neujednačena sudska praksa. Dok pojedini sudovi smatraju da se neubrojivim okrivljenicima po proteku najduljih rokova trajanja istražnog zatvora može odrediti isključivo mjera opreza liječenja na slobodi, drugi sudovi smatraju da se u tim okolnostima mogu odrediti i mjere opreza iz čl. 98. ZKP-a. Zastupljen je i stav da se neubrojivim okrivljenicima uopće ne mogu odrediti samostalne mjere opreza.⁹² Svladavanje ovoga izazova nužno je kako bi se zaštitile osobe s duševnim smetnjama, ali i društvo za koje neubrojive osobe s duševnim smetnjama predstavljaju potencijalnu opasnost.

---

⁹² Pamić, M. i Jakovljević, D., op. cit. u bilješci br. 39, str. 482.

5. ULOGA POLICIJE U IZVRŠAVANJU MJERA OPREZA

Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza kao tijelo nadležno za provjeru gotovo svih mjera opreza određuje policiju te za svaku od mjera opreza određuje način izvršavanja provjere. Postupanje policijskih službenika prilikom provođenja provjere mora biti u skladu sa Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima⁹³ te Pravilnikom o načinu postupanja policijskih službenika⁹⁴. Zajednički rad policije i državnog odvjetništva u kaznenim predmetima uređen je Protokolom o zajedničkom radu policije i državnog odvjetništva u kaznenim predmetima.

Kao što je u uvodu istaknuto, za potrebe pisanja ovoga rada proveden je razgovor s voditeljem Službe kriminalističke policije Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske te informacije u nastavku ovoga poglavlja proizlaze iz njega.

Policijski službenici u praksi najčešće provode provjeru mjera opreza zabrane približavanja određenoj osobi i zabrane uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom. Po zaprimanju rješenja o primjeni mjera opreza od strane službe operativnog dežurstva vrši se unos podataka o izrečenoj mjeri opreza u informacijski sustav Ministarstva unutarnjih poslova odnosno u Evidenciju sigurnosnih mjera, zaštitnih mjera, mjera opreza i posebnih obveza te probacijskih poslova. Osim podataka o izrečenoj mjeri opreza, potrebno je unijeti i podatke o ustrojstvenoj jedinici Ministarstva unutarnjih poslova koja će provoditi mjere opreza, policijskom službeniku određenom za voditelja mjere opreza i policijskom službeniku koji će ga zamijeniti u slučaju spriječenosti. Nakon toga, slijedi izrada sigurnosne prosudbe i plana provedbe mjere opreza. U prosudbi se utvrđuju podaci vezani za ostvareni kontakt sa žrtvom, a koji se odnose na upoznavanje žrtve s mjerama samozaštite kao i načinima komunikacije s policijom za vrijeme trajanja mjere opreza s ciljem pravovremenog informiranja policije radi poduzimanja neodgodivih mjera i radnji nužnih za zaštitu. Također, u prosudbi bi se trebalo utvrditi i da je počinitelj kaznenog djela upoznat s mjerom opreza koja mu je izrečena, svim obvezama i zabranama koje proizlaze iz određene mjere opreza kao i da je upoznat s činjenicom da kršenjem izrečene mjere opreza podliježe određivanju istražnog zatvora. Na kraju prosudbe bi trebalo donijeti i zaključak o prosuđenom ponašanju počinitelja i žrtve za vrijeme trajanja mjere opreza. Plan provedbe mjere opreza osim podataka o rješenju nadležnog tijela te podataka o osumnjičeniku i žrtvi, treba sadržavati i podatke o

---

⁹³ Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, Narodne novine br. 76/2009, 92/2014, 70/2019.

⁹⁴ Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika, Narodne novine br. 20/2022, 37/2023, 114/2023.

intenzitetu i načinu provjera provođenja mjera opreza, policijskim službenicima koji će te provjere izvršavati i njihovim obvezama u pogledu načina izvršenja provjere te unosa podataka u evidenciju, kao i o hitnim mjerama koje će se poduzeti u slučaju kršenja mjera opreza.

Sukladno planu provedbe mjere opreza, voditelj mjere putem radnog naloga zadužuje policijske službenike da provjere izvršenje mjere opreza. Provjera se vrši razgovorom s osobom u svrhu čije zaštite je određena mjera opreza, osobom kojoj je mjera opreza određena ili drugim osobama koje bi mogle imati saznanja o kršenju izrečene mjere opreza.. Policijski službenik nakon izvršene provjere o utvrđenom stanju sastavlja službenu zabilješku. Rezultati provjere odmah se unose u Evidenciju sigurnosnih mjera, zaštitnih mjera, mjera opreza i posebnih obveza te probacijskih poslova.

Po zaprimanju dojave o kršenju mjera opreza, policija je dužna utvrditi postojanje osnova sumnje da je okrivljenik postupio protivno određenim mjerama opreza. Obavlja se obavijesni razgovor sa žrtvom i eventualnim svjedocima. Zatim se pristupa obavijesnom razgovoru s okrivljenikom na okolnosti kršenja mjera opreza. Ako se utvrdi postojanje osnova sumnje, okrivljenika se može i uhititi. O kršenju mjere opreza izvještava se dežurni zamjenik onog državnog odvjetništva koje je naložilo mjeru i to žurno i bez odgode radi mogućnosti daljnjeg pravovremenog postupanja. Prilikom izvještavanja o kršenju mjera opreza policija je dužna državnom odvjetniku dostaviti izvješće o uhićenju, presliku rješenja o mjerama opreza, dokaz o kršenju mjera opreza (najčešće razgovor sa žrtvom, svjedocima ili snimke video nadzora) i službenu zabilješku o razgovoru s okrivljenikom. U slučajevima kada je mjera opreza određena rješenjem suca istrage ili prvostupanskog suda, na identičan način policija o rezultatima provedenog kriminalističkog istraživanja pravovremeno izvještava tijelo koje je naložilo mjeru opreza odnosno sud ili suca istrage, a o tome obavještava i dežurnog državnog odvjetnika.

Ukoliko u zakonski predviđenom roku od 24 sata od trenutka uhićenja okrivljenika, sud ne donese rješenje o zamjeni mjere opreza istražnim zatvorom i ne izda nalog policiji za predaju u istražni zatvor, policija će uhićenika pustiti na slobodu.

6. POJEDINAČNA PROCJENA ŽRTVE

S ciljem poboljšanja položaja žrtve kaznenih djela u hrvatsko je zakonodavstvo, temeljem izmjena i dopuna ZKP-a iz 2017. godine, implementirana Direktiva 2012/29/EU od 25. listopada 2012. koja uspostavlja minimalne standarde za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela. Na taj je način u hrvatsko pravo uveden novi institut pojedinačne procjene potreba žrtve. Navedenim institutom uvedena je obveza procesnim tijelima da svakoj žrtvi pristupe individualno, uzimajući u obzir njezine specifične potrebe za zaštitom i pomoći.⁹⁵

Pravilnikom o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve propisani su uvjeti i načini izrade pojedinačne procjene potreba žrtve kaznenih djela za zaštitom i podrškom, sadržaj koji mora biti obuhvaćen procjenom i podaci na kojima se procjena temelji.⁹⁶

Prema čl. 2. Pravilnika o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve, postupak pojedinačne procjene potreba žrtve za zaštitom započinje utvrđivanjem postoji li uopće potreba žrtve za podrškom i posebnim mjerama zaštite. Ako se utvrdi da navedena potreba postoji, postupak se nastavlja utvrđivanjem koje posebne mjere zaštite je potrebno provesti radi zaštite žrtve. Takvim postupanjem smanjuje se rizik od daljnjeg izazivanja traume kod žrtve ili ponovne viktimizacije. U slučaju da je žrtva dijete, pretpostavlja se da potreba za primjenom posebnih mjera zaštite postoji.

Tijelo koje provodi procjenu mora uvažiti sve subjektivne i objektivne okolnosti pojedinog slučaja.⁹⁷ Potrebno je uzeti u obzir osobne karakteristike žrtve koje je čine osobito ranjivom, poput dobi, invaliditeta, trudnoće, nedavnog poroda ili zdravstvenog stanja. Žrtva se smatra osobito ranjivom i ako je već bila žrtva prekršaja ili kaznenog djela s obilježjima nasilja. Također, potrebno je voditi brigu i o potrebama djece ili drugih osoba, ovisnih o žrtvi te pravovremeno obavijestiti zavod za socijalni rad. Objektivne okolnosti koje je nužno uzeti u obzir su težina, odnosno vrsta ili narav kaznenog djela kao i okolnosti počinjenja kaznenog djela (čl. 5. i 6. Pravilnika o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve). Osobitu pažnju prilikom provođenja procjene od rizika ili straha od nanošenja štete potrebno je posvetiti kod teških kaznenih djela terorizma, trgovanja ljudima, zločina iz mržnje, nasilja u bliskim odnosima, spolnog nasilja i spolnog iskorištavanja,

---

⁹⁵ Ivičević Karas, E., Burić, Z. i Filipović, H. (2019). Prva iskustva policijskih službenika u provođenju pojedinačne procjene žrtava kaznenih djela. *Policija i sigurnost*, 28 (4/2019), str. 469.

⁹⁶ Pravilnik o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve, Narodne novine br. 106/17.

⁹⁷ Ivičević Karas, E. *et al.*, *op. cit.* u bilješci broj 95, str. 471.

rodno uvjetovanog nasilja ali i drugih kaznenih djela s elementima nasilja. Pojedinačna procjena provodi se s ciljem pružanja optimalne zaštite žrtvi, prilikom čega je potrebno uzeti u obzir specifične okolnosti počinjenja kaznenog djela i individualne potrebe žrtve (čl. 7. Pravilnika o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve).

Potrebe žrtve za zaštitom i podrškom mijenjaju se protekom vremena i u slučaju izmjene relevantnih okolnosti. Kako bi se žrtvi pružila odgovarajuća zaštita, potrebno je da sva tijela postupka koja ispituju žrtvu u različitim fazama postupka, neovisno radi li se o formalnom ili neformalnom ispitivanju, provedu pojedinačnu procjenu. Prilikom procjene nužno je uvažiti želje i stavove žrtve. Postupak procjene potrebno je provesti na način koji žrtvi predstavlja minimalno opterećenje. Ukoliko žrtva ne želi sudjelovati u pojedinačnoj procjeni, postupak procjene provodi se na temelju podataka dostupnih tijelu koje provodi procjenu.⁹⁸ Tijelo koje je provelo pojedinačnu procjenu dužno je ispuniti Obrazac o provedenom postupku pojedinačne procjene potreba žrtve za zaštitom (čl. 10. Pravilnika o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve).

Kao tijelo koje gotovo uvijek dolazi prvo u doticaj sa žrtvama, policija ima važnu ulogu u provođenju pojedinačne procjene žrtve. Policija može primijeniti mjere policijske zaštite poput tjelesne zaštite, tehničke zaštite ili smještanje ugrožene osobe u sigurno sklonište, ali i predložiti mjere procesne zaštite državnom odvjetništvu ili sudu. Državni odvjetnik pojedinačnu procjenu provodi prije ispitivanja žrtve kao svjedoka, sudac istrage prije održavanja dokaznog ročišta, a raspravni sud prije ispitivanja na raspravi.⁹⁹

Rezultat pojedinačne procjene može biti primjena neke od mjera procesne zaštite, a koje su propisane ZKP-om, neke od mjera policijske zaštite ili neke od mjera izvanprocesne zaštite.

Iako čl. 44. st. 5. ZKP-a mjere procesne zaštite definira kao prava žrtve, one se ne moraju kumulativno primijeniti u svakom slučaju, nego njihova primjena ovisi o rezultatima pojedinačne procjene. Uz mjere procesne zaštite iz ZKP-a, Pravilnik o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve, mjerama procesne zaštite dodaje pratnju osobe od povjerenja i ostavlja mogućnost primjene drugih mjera koje bi bile predviđene ZKP-om ili drugim zakonom. Mjere procesne zaštite kojima se ograničava okrivljenikovo pravo obrane ili neko drugo procesno pravo može odrediti samo sud dok ostala tijela koja provode pojedinačnu procjenu, takvu mjeru mogu samo predložiti.¹⁰⁰

---

⁹⁸ Ivičević Karas, E. *et al.*, op. cit. u bilješci broj 95, str. 471-472.

⁹⁹ *Ibid.*, str. 474-475.

¹⁰⁰ *Ibid.* str. 472-473.

Temeljem pojedinačne procjene moguće je primijeniti mjere policijske zaštite i mjere izvanprocesne zaštite. Policija je dužna, od prvog kontakta sa žrtvom primijeniti mjere policijske zaštite. To iziskuje da policija prilikom procjene rizika u obzir uzme i potrebe žrtve.¹⁰¹ Mjere izvanprocesne zaštite primjenjuju se prema Zakonu o zaštiti svjedoka.¹⁰²

Mjere opreza u širem smislu tradicionalno vezujemo uz okrivljenika. Uzmemo li u obzir ulogu policije koja gotovo uvijek prva provodi pojedinačnu procjenu žrtve, i njezinu ovlast provođenja uhićenja, uočavamo da će uz utvrđivanje zakonskih pretpostavki, policijski službenik prilikom procjene rizika voditi brigu i o interesima žrtve. Razmotrimo li sadržaj mjera opreza iz čl. 98. st. 2. ZKP-a, lako ćemo uočiti da se njima, uz osiguranje učinkovitog vođenja postupka protiv okrivljenika, može postići i zaštita žrtve. Iz navedenog proizlazi da mjere opreza u širem smislu, a pogotovo uhićenje, iako nisu predviđene kao posebne mjere zaštite, mogu služiti zaštiti žrtve.¹⁰³

---

¹⁰¹ *Ibid.*, str. 474-475.

¹⁰² Zakon o zaštiti svjedoka, Narodne novine br. 163/03, 18/11, 73/17.

¹⁰³ Ivičević Karas, E. *et al.*, *op. cit.* u bilješci broj 95, str. 475.

7. ELEKTRONIČKI NADZOR U KAZNENOM PRAVU

Prvu primjenu elektroničkog nadzora vezujemo za dr. Ralpa Schwitzgebela i njegov izum telemetrijskog uređaja 1964. godine u SAD-u. Isprva se taj uređaj koristio isključivo za potrebe nadzora nad osobama s duševnim smetnjama.¹⁰⁴ Njegova primjena u području kaznenog prava započela je 80-ih godina 20.st. kada je napredak tehnologije omogućio da počinitelj nosi na sebi uređaj koji odašilje signal o tome gdje se nalazi i kreće. Primjena u Europi, također je započela osamdesetih godina, i to u Engleskoj i Walesu, Nizozemskoj, Švedskoj i Španjolskoj. Značajnija primjena elektroničkog nadzora u različitim fazama kaznenog postupka nastavlja se 2000-ih godina u Portugalu, Francuskoj, Belgiji, Italiji, Škotskoj i Švicarskoj i ubrzano raste u Europskoj uniji, ali i drugdje u svijetu.¹⁰⁵

U većini europskih zemalja koje imaju u primjeni elektronički nadzor, on predstavlja jedan od načina nadzora nad provođenjem alternativnih sankcija, odnosno nad izvršavanjem mjera opreza i drugih mjera osiguranja prisutnosti okrivljenika u postupku. U SAD-u i drugim državama koje pripadaju anglosaksonskom krugu zemalja elektronički nadzor predstavlja i posebnu sankciju koja je zamjena ili modifikacija kazne zatvora¹⁰⁶

Uporaba elektroničkog nadzora izazvala je brojna pitanja etičke i pravne prirode. Primjenom elektroničkog nadzora nedvojbeno se narušava privatnost osobe kao i njezina sloboda kretanja. Iz tog razloga, za primjenu elektroničkog nadzora u većini slučajeva, potreban je pristanak osobe nad kojom će se provoditi. Neizbježan je i utjecaj na članove obitelji osobe nad kojom se elektronički nadzor provodi. Iz navedenog proizlazi da je pri određivanju elektroničkog nadzora nužno voditi se načelom razmjernosti.¹⁰⁷

Primjena elektroničkog nadzor u hrvatskom zakonodavstvu uređena je Pravilnikom o uvjetnom otpustu uz elektronički nadzor¹⁰⁸ i Pravilnikom o načinu izvršavanja istražnog zatvora u

---

¹⁰⁴ Lalić, P., Brkić, P. i Rizvić, D. (2024). Primjena elektroničkog nadzora u različitim fazama kaznenog postupka. Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, 31 (2), str. 574.

¹⁰⁵ Dragičević Prtenjača, M. i Gracin, D. (2021). Elektronički monitoring u suvremenom kaznenom pravu i Hrvatskoj - je li riječ o panaceji za prenapučenost zatvora?. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 58 (3), str. 748.

¹⁰⁶ *Ibid.* str. 747-748.

¹⁰⁷ *Ibid.*, str. 758.

¹⁰⁸ Pravilnik o uvjetnom otpustu uz elektronički nadzor, Narodne novine br. 78/2022.

domu.¹⁰⁹ Uz navedene podzakonske akte, primjena elektroničkog nadzora uređena je i ZKP-om i Zakonom o izvršavanju kazne zatvora.¹¹⁰

Navedenim pravnim uređenjem omogućena je primjena elektroničkog nadzora u RH, i to u slučaju uvjetnog otpusta osuđenika i u slučaju određivanja istražnog zatvora. Prvi je osuđenik uvjetno otpušten uz elektronički nadzor 2022. godine. Odlukom Županijskog suda u Zagrebu u veljači 2024. godine prvi puta je određen istražni zatvor u domu uz elektronički nadzor.¹¹¹

Veliki izazov za zakonodavca predstavlja uređenje primjene elektroničkog nadzora u izvršavanju mjera opreza. Naime, statistički podaci prikazuju sve veći broj izrečenih mjera opreza te ukazuju da će njihovo nadziranje bez elektroničkog nadzora postati gotovo nemoguće.

---

¹⁰⁹ Pravilnik o načinu izvršavanja istražnog zatvora u domu, Narodne novine br. 5/2024.

¹¹⁰ Lalić, P. *et al.*, *op. cit.* u bilješki 104, str. 579.

¹¹¹ *Ibid.*

8. STATISTIČKI PREGLED PRIMJENE MJERA OPREZA

Prema podacima Informacijskog sustava Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske na dan 31.05.2024. godine utvrđene su 18.164 aktivne mjere opreza.¹¹² Od aktivnih mjera opreza najzastupljenije su: mjera opreza zabrane približavanja određenoj osobi te mjera opreza zabrane uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom. Analizirajući dostupne podatke o strukturi izrečenih mjera opreza aktivnih na dan 31.05.2024. godine, može se zaključiti da mjera opreza zabrane približavanja određenoj osobi i mjera opreza zabrane uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom čine 72,46 % od ukupnog broja aktivnih mjera opreza.

MJERA OPREZA	BROJ MJERA
Zabrana napuštanja boravišta	188
Zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja	663
Obveza redovitog javljanja određenoj osobi ili državnom tijelu	2275
Zabrana približavanja određenoj osobi	6652
Zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s određenom osobom	6510
Privremeno oduzimanje putne i druge isprave za prijelaz državne granice	82
Privremeno oduzimanje dozvole za upravljanje motornim vozilom	76
Zabrana uhođenja ili uznemiravanja žrtve ili druge osobe	832
Udaljenje iz doma	856
Zabrana pristupa internetu	30
UKUPNO	18164

¹¹² Podaci dobiveni od Službe kriminalističke policije PU bjelovarsko-bilogorske, uvidom u informacijski sustav MUP-a RH.

9. ZAKLJUČAK

Mjere opreza važan su institut kaznenog procesnog prava čija primjena omogućuje neometano vođenje postupka bez oduzimanja prava na osobnu slobodu okrivljenika. Njihovom primjenom postiže se ravnoteža između prava okrivljenika i potrebe zaštite društva. Prilikom razmatranja primjene mjere osiguranja prisutnosti okrivljenika u postupku te sprječavanja ponavljanja ili dovršenja kaznenog djela, nadležna su tijela dužna voditi računa o načelu razmjernosti. Ono je utvrđeno u čl. 16. st. 2. Ustava RH i nalaže da se mjera istražnog zatvora kojom se oduzima sloboda prije nastupanja pravomoćnosti kaznene presude primjenjuje samo iznimno, ako se ista svrha ne može postići blažom mjerom. Važno je istaknuti da cilj određivanja mjera opreza ne smije biti kažnjavanje niti stvaranje pritiska kojim bi se postigla suradnja okrivljenika s tijelima postupka.¹¹³

Presude Europskog suda za ljudska prava, zbog svog obvezujućeg učinka za sve države potpisnice predstavljaju neiscrpan vodič za primjenu blažih mjera. U njima se često naglašava nužnost obrazloženja primjene određene mjere opreza kao i potreba razmatranja primjene blaže mjere prilikom svakog preispitivanja produljenja istražnog zatvora.

Uređenje mjera opreza u hrvatskom pravu prati razvoj društva i njegovih interesa. Rezultat toga je uvođenje novih mjera opreza ali i uređenje samog postupka određivanja i provođenja mjera opreza. Prijepori i izazovi koji nastaju u praksi također utječu na zakonodavca. Tako su 2019. godine uvedene samostalne mjere opreza i sankcija za njihovo kršenje. Iako su i prije 2019. mjere opreza mogle trajati dokle god je za njihovom primjenom postojala potreba, neovisno o rokovima predviđenim za trajanje istražnog zatvora, problem je predstavljalo sankcioniranje njihovog kršenja kada su istekli najdulji dopušteni rokovi trajanja istražnog zatvora. Tadašnje je zakonodavstvo kao sankciju za kršenje mjera opreza poznavalo samo određivanje istražnog zatvora. Novelom iz 2019. uvedene su samostalne mjere opreza koje se mogu odrediti kada isteknu najdulji rokovi predviđeni za trajanje istražnog zatvora, a njihovo kršenje određeno je kao kazneno djelo. Prilikom određivanja ili produljivanja mjera opreza nužno je utvrditi postojanje osnovane sumnje i jednog od istražnozatvorskih razloga, također potrebno je odabrati upravo onu mjeru kojom će se postići potrebna svrha.

---

¹¹³ Đurđević, Z., *op. cit.* u bilješci 8, str. 15.

Primjena mjera opreza iziskuje i organizaciju provjere njihova izvršavanja za što je u gotovo svim slučajevima nadležna policija. Na kraju, smatram da je za efikasno provođenje mjera opreza i ostvarivanje svrhe koja se njima želi postići, nužno uvesti primjenu elektroničkog nadzora.

10. POPIS LITERATURE

Knjige i članci:

1. Bitanga, M. i Bilušić, I. (2021). Opasnost od ponavljanja djela i određivanje istražnog zatvora – iudex, quo vadis?. *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, 28 (2), 241-269.
2. Dragičević Prtenjača, M. i Gracin, D. (2021). Elektronički monitoring u suvremenom kaznenom pravu i Hrvatskoj - je li riječ o panaceji za prenapučenost zatvora?. *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 58 (3), 743-762.
3. Đurđević, Z. (2003). Kaznena odgovornost i kazneni postupak prema pravnim osobama u Republici Hrvatskoj. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 10 (2), 719-770.
4. Đurđević, Z. (2015). Pravna priroda, pravni okvir i svrha jamstva u kaznenom postupku: mogu li preživjeti odluku Ustavnog suda RH U-III-1451/2015 o ukidanju istražnog zatvora za gradonačelnika grada Zagreba i vraćanju jamčevine njegova branitelja?. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 22 (1), 9-47.
5. Đurđević, Z. i Tripalo, D. (2006). Trajanje pritvora u svjetlu međunarodnih standarda te domaćeg prava i prakse. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 13 (2), 551-596.
6. Ivičević Karas, E. i Burić, Z. (2019). Na putu prema transponiranju Direktive o besplatnoj pravnoj pomoći u hrvatski kazneni postupak? Osvrt na Prijedlog osme novele ZKP-a. *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, 26 (2), 417-446.
7. Ivičević Karas, E., Burić, Z. i Filipović, H. (2019). Prva iskustva policijskih službenika u provođenju pojedinačne procjene žrtava kaznenih djela. *Policija i sigurnost*, 28 (4/2019), 468-489.
8. Josipović I., Uhićenje i pritvor (1998)., Zagreb.
9. Kos, D., *Ojačavanje položaja i uloge žrtve u kaznenom postupku izmjenama zakona u 2024*, u *Novine u kaznenom zakonodavstvu – 2024*, str. 10-19.
10. Krapac, D. i suradnici (2020). *Kazneno procesno pravo*, Prva knjiga: Institucije, VIII. izmjenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb.
11. Lalić, P., Brkić, P. i Rizvić, D. (2024). Primjena elektroničkog nadzora u različitim fazama kaznenog postupka. *Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu*, 31 (2), 573-603.

12. Ljubanović, V., Novokmet, A. i Tomičić, Z. (2020). Kazneno procesno pravo: izabrana poglavlja. Osijek: Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
13. Martinović, I. i Bonačić, M. (2015). Jamstvo kao zamjena za istražni zatvor: otvorena pitanja // Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 22 (2); 411-436.
14. Pamić, M. i Jakovljević, D. (2024), Primjena samostalnih mjera opreza prema nebrojivim osobama, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, 31(2), 465-484.
15. Pavišić, B. (2015). Komentar Zakona o kaznenom postupku s priložima. Rijeka: Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci.
16. Pleić, M. i Budimlić, T. (2021). Mjere opreza u kaznenom postupku – prijepori oko samostalne opstojnosti i trajanja te druga otvorena pitanja. Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, 28 (2), 271-301.
17. Tripalo, D. i Burić, Z. (2012). Položaj nebrojivih počinitelja protupravnih djela u kontekstu novog hrvatskog kaznenog zakonodavstva. Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 19 (2), 501-531.

Pravni izvori:

1. Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10, 13/17.
2. Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14.
3. Kazneni zakon, Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22, 114/23, 36/24.
4. Zakon o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002, 143/2002, 178/2004, 115/2006, 152/2008, 76/2009, 80/2011, 143/2012.
5. Zakon o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 130/20, 80/22, 36/24.
6. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 58/2002-1059.
7. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 145/2013-3090.

8. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine, br. 126/2019-2530.
9. Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela, Narodne novine, br. 151/03, 110/07, 45/11, 143/12, 114/22, 114/23.
10. Zakon o zaštiti svjedoka, Narodne novine br. 163/03, 18/11, 73/17.
11. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, Narodne novine br. 76/2009, 92/2014, 70/2019.
12. Pravilnik o načinu izvršavanja mjera opreza, Narodne novine, br. 92/2009, 66/2014, 73/2021.
13. Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika, Narodne novine br. 20/2022, 37/2023, 114/2023.
14. Pravilnik o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve, Narodne novine br. 106/17.
15. Pravilnik o uvjetnom otpustu uz elektronički nadzor, Narodne novine br. 78/2022.
16. Pravilnik o načinu izvršavanja istražnog zatvora u domu, Narodne novine br. 5/2024.

Odluke ESLJP:

1. Odluka ESLJP, Dervishi protiv Hrvatske (zahtjev br. 67341/10), 25. rujna 2012.
2. Odluka ESLJP, Dragin protiv Hrvatske (zahtjev br. 75068/12), 24. srpnja 2014.
3. Odluka ESLJP, Orban protiv Hrvatske (zahtjev br. 56111/12), 19. prosinca 2013.
4. Odluka ESLJP, Perica Oreb protiv Hrvatske (zahtjev br. 20824/09), 31. listopada 2013.
5. Odluka ESLJP, Guzzardi protiv Italije (zahtjev br. 7367/76), 6. studenog 1980.
6. Odluka ESLJP, De Tommaso protiv Italije (zahtjev br. 43395/09), 23. veljače 2017.

Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske:

1. Odluka Ustavnog suda, U-III/3678/2022 od 7. srpnja 2022.

Odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske:

1. Odluka Vrhovnog suda RH, II Kž 102/2019-4 od 22. ožujka 2019.
2. Odluka Vrhovnog suda RH, II Kž-348/2018-4 od 7. rujna 2018.
3. Odluka Vrhovnog suda RH, II Kž-402/2018-4 od 19. listopada 2018.

Odluke Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske:

1. Odluka Visokog kaznenog suda RH, I Kž 213/2024-5 od 4. rujna 2024.
2. Odluka Visokog kaznenog suda RH, II Kž-443/2021-5 od 26. studenog 2021.
3. Odluka Visokog kaznenog suda RH, II Kž-88/2024-5 od 27. veljače 2024.

Odluke županijskih sudova:

1. Odluka Županijskog suda u Puli, Kž 435/2020-6 od 30. Studenog 2020.
2. Odluka Županijskog suda u Slavonskom Brodu, Kž 202/2024-5 od 29. srpnja 2024.
3. Odluka Županijskog suda u Puli, Kž-49/2020/7 od 17. veljače 2020.
4. Odluka Županijskog suda u Velikoj Gorici, Kž-1/2025-4 od 7. siječnja 2025.

Odluke općinskih sudova:

1. Odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Kv-167/22-6 od 14. veljače 2022.
2. Odluka Općinskog suda u Slavonskom Brodu, K-17/2016-12 od 9. ožujka 2016.
3. Odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Kov-1108/20 od 19. ožujka 2021.
4. Odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Kv-572/2019-3 od 17. svibnja 2019.
5. Odluka Općinskog kaznenog suda u Zagrebu, Kv-1015/2022-46 od 10. kolovoza 2022.

Mrežni izvori:

1. ESLJP u 50 pitanja., dostupno na:
https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/50Questions_HRV
2. Mrčela, M., Tripalo, D., Valković L. (2016). Odabrana poglavlja EKLJP – kaznenopravni aspekt. Priručnik za polaznike/ce. Pravosudna akademija., dostupno na:
<https://pak.hr/cke/obrazovni%20materijali/Odabrana%20poglavlja%20EKLJP%20-%20kaznenopravni%20aspekt.pdf>
3. Sažetak godišnjeg izvješća Europskog suda za ljudska prava 2017., dostupno na:
<https://uredzastupnika.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Edukacija//GODIŠNJE%20IZVJEŠĆE%20ESLJP%202017%20-%20sažetak.pdf>
4. Vodič kroz članak 5. Europske konvencije o ljudskim pravima., dostupno na:
https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_5_hrv